

Genç Atebe

Akademik Düşünce Kültür ve Sanat Dergisi

Elifnur KARAKÖSE

*Kitle İletişim Araçlarında ve Sosyal Medyada Türkçenin
Kullanımı*

Sayfa 1 - 3

Elif Havva ERÇEVİK

Sahih Hadislerin Mahiyeti ve Dinimizdeki Yeri

Sayfa 4 - 8

Nursena PANCAR

Under Perspective of Economic and Sociological: ar-Razzaaq

Sayfa 9 - 11

Maşite Sebahat Nur ERCAN

*Kur'an'ın Beşer Kelâmı Olamayacağı Hususu ve
Muhâkeme Usulü*

Sayfa 12 - 15

Tuncay UZUN
Konuşma Becerisi

Sayfa 16 - 19

Rumeysa KÜSKÜ

*Modern Dünyada Bir Dinî Görünüm
olarak Sivil Din*

Sayfa 20 - 25

Seval Büşra ATEŞ
Çeviri Sanatının Esasları

Sayfa 26 - 33

Büşra Nur İNCE

İslam ile Yaşamak İslam ile Yaşlanmak

Sayfa 34 - 35

Sümeyye DAYAN
Milâdî(?)

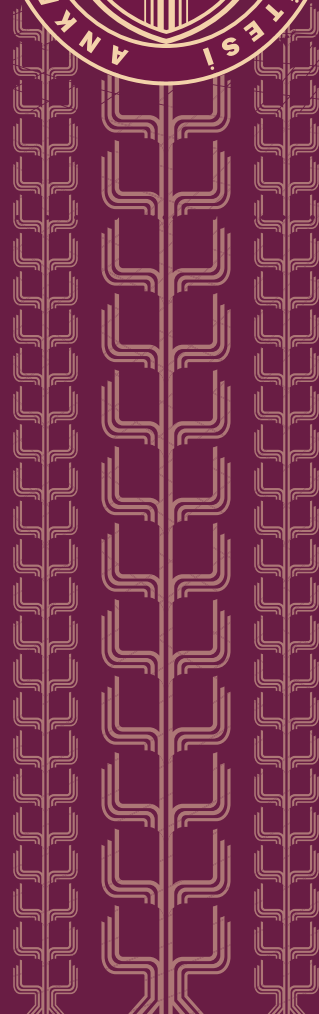
Sayfa 36

Saliha AKBAŞ
Bahçe

Sayfa 37

Genç Atebe

“

EDİTÖRLERDEN

Kıymetli Okurlar,

Fakültemiz bünyesinde, hocalarımız tarafından yayıma hazırlanan ATEBE Dinî Araştırmalar Dergisi'nin öğrenci versiyonu olan Genç ATEBE Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi'nin ilk sayısını sizlerin istifadesine sunmanın sevincini yaşamaktayız. Uluslararası akademik câmiada dergi yayıncılığı çok ileri boyutlara ulaştı. Bu bağlamda öğrenciler olarak bizler, büyük önem arz eden ilmi çalışmaları, hayatın çok ilerisine ötelemeden bilhassa kendi çalışmalarımızla öğrenmeyi ve üreten konumuna geçmeyi önemsiyoruz. Bu amaca binaen Genç ATEBE Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi'nde lisans ve lisansüstü öğrencilerinin başta Türkçe olmak üzere İngilizce, Arapça ve diğer dillerde makale, kitap tanıtımı, deneme, biyografi, kültür ve sanat alanlarında kaleme aldıkları yazılar yayımlanmaktadır. Böylece öğrenci arkadaşlarımız bir taraftan akademik hayata hazırlanırken diğer taraftan genç kalemlere İslami ilimlerin yanı sıra kültür ve sanat alanlarında fikirlerini ifade edebilecekleri bir ortam sunulmaktadır.

Dergimizin ilk sayısı altı makale, bir kitap değerlendirmesi, iki şiir ve bir denemeden oluşmaktadır. Derginin ilk yazısında, Elifnur Karaköse "Kitle İletişim Araçlarında ve Sosyal Medyada Türkçenin Kullanımı" makalesi ile dilimizin bilhassa kitle iletişim araçlarındaki kullanımının önemi üzerinde durmaktadır. Bu bağlamdaki hatalı ve yanlış kullanımların sadece dile değil, kültür ve millete bakan olumsuz yönüne önemle vurgu yapmaktadır.

Örneğin su nasıl bilinen iki ana elementten oluşuyorsa İslam da ana hatları ile Kitap ve sünnetten oluşmaktadır. Bu minvalde sünnetin en önemli kaynağı olan hadis ilminin önemine binaen "Sahih Hadislerin Mahiyeti ve Dinimizdeki Yeri" başlıklı yazısı ile Elif Havva Erçevik, hadislerle amel etmeme meselesini ve bu durumun yol açacağı sorunları etraflıca ele almaktadır.

Dergimizin İngilizce makalesi olan "Under Perspective of Economic and Sociological: ar-Razzaq" yazısında Nursena Pancar, insanın sınır tanımayan rızık arayışında, Allah'ın er-Rezzak isminin tecellisini, sosyolojik ve ekonomik alanlar açısından ele almış ve incelemiştir.

"Kur'ân'ın Beşer Kelâmı Olamayacağı Hususu ve Muhâkeme Usûlü" makalesinde Maşide Ercan, Kur'ân'ın beşer kelâmı olmayacağı konusunu, birçoğu Kur'ân'dan olmak üzere belirli deliller ışığında ele almış ve mümin ile inkâr eden insanın bakış açıları üzerinden değerlendirmiştir. Bununla beraber söz konusu yanlış düşüncelere sebep olan hususlar ve bunların ortak sonuçları üzerinde durmuştur.

Derginin, "Konuşma Becerisi" başlıklı makalesinde Tuncay Uzun, temel beceri çeşitlerinden biri olan konuşma becerisini ele almış; konuşma becerisinin önemini, iletişimdeki yerini ve etkili bir anlatım için dikkat edilmesi gereken hususları açıklamıştır.

Genç Atebe Akademik Düşünce
Kültür ve Sanat Dergisi

Atebe Academic Thought, Culture
and Art Journal for Youth

مجلة عتبة للشباب الأكاديمية للفكر والثقافة والفن

Haziran 2021

Editörler

Seval Büşra ATEŞ

ASBÜ İslami İlimler Fakültesi Lisans Öğrencisi

Maşite Sebahat Nur ERCAN

ASBÜ İslami İlimler Fakültesi Lisans Öğrencisi

Yayın Kurulu

Doç. Dr. Mehmet Murat Karakaya
ASBÜ İslami İlimler Fakültesi

Arş. Gör. Dr. Aykut Alper Yılmaz
ASBÜ İslami İlimler Fakültesi

Arş. Gör. Ahmet Zahit Özcan
ASBÜ İslami İlimler Fakültesi

Sanat Yönetmeni & Tasarım
Adem DENİZ

İletişim

ADRES: HÜKÜMET MEYDANI NO:2 06050
ULUS, ALTINDAĞ/ANKARA
E-POSTA: gencatebe@gmail.com
TELEFON: +90 312 596 44 44 - 45

Son makale, "Modern Dünyada Bir Dinî Görünüm Olarak Sivil Din" adıyla Rümeyya Küskü'ye aittir. Küskü, söz konusu makalesinde modernlik, sekülerlik ve post-modernlik kavramlarına genel bir bakış ortaya koyduktan sonra makalenin esas konusu olan sivil din teorisini ele almıştır.

Dergiye kitap değerlendirmesi ile katkıda bulunan Seval Büşra Ateş, yazısında İsmail Durmuş'un genelde çeviribilim, özelde ise Arapça-Türkçe çeviri ile ilgili temel meseleleri ele aldığı *Çeviri Sanatının Esasları* adlı eserini konu edinmiştir. Eserin, çeviri sahasında karşılaşılan çeşitli problemleri ele alması ve çözüm önerileri sunması yönüyle önemli bir niteliğe sahip olduğunu belirten Ateş, kitabın hem uzmanlık alanı olarak çeviriyle ilgilenen hem de çeviriye dair kapsamlı bilgisi olmayan fakat bu sahada bilgi edinmek isteyen herkesin istifade edebileceği bir içerik sunduğunu ifade etmiştir.

Dergimizin bu sayısına "İslam ile Yaşamak İslam ile Yaşlanmak" başlıklı denemesiyle katkı sağlayan Büşra Nur İnce, yazısında imanı hayatına yansıtan bir insan modelini resmetmiştir. Dünya hayatını bir kelebeğin kanat çırpışlarına benzeterek bu kısacık ömrün Allah Teâlâ'nın rızasına hasredilmesi gerektiğini, ancak bu hakikat sağlandığı takdirde "İslam ile yaşamak, İslam ile yaşlanmak" ifadesinin hayat bulabileceğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda İnce, hayatını Allah Teâlâ'ya adanmış bir insanın sahip olduğu nitelikleri de açıklamıştır.

İfade ettiğimiz gibi, dergimiz öğrencileri akademik anlamda geliştirmeyi hedeflemenin yanı sıra sanatsal yeteneği olan arkadaşlarımızın duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine de imkân tanımaktadır. Bu doğrultuda dergimizin bu sayısında Sümeyye Dayan'a ait "Milâdî(?)" şiiri ve Saliha Akbaş'ın kaleme aldığı "Bahçe" şiiri olmak üzere iki şiire yer verilmiştir.

Dergimize kıymetli çalışmaları ile katkı sunan öğrenci arkadaşlarımıza, değerlendirme aşamasında bize yardımcı olan başta Doç. Dr. Mahmut Samar olmak üzere hocalarımıza, araştırma görevlilerine ve bu çalışmaya niyet ettiğimiz süreçten derginin okuyucu ile buluşma sürecine kadar koşulsuz olarak bize destek olan Doç. Dr. Mehmet Murat Karakaya Hocamıza teşekkürlerimizi arz ederiz. Ayrıca desteklerinden dolayı dekanımız Prof. Dr. Ali Osman Kurt'a teşekkür ederiz.

Derginin sosyal bilimler alanına önemli katkılar sunmasını, ilim dünyasına yeni ufuklar açmasını temenni eder, bir sonraki sayısında değerli katkılarınızı bekleriz.

Gayret bizden, tevfiğ Allah'tandır.

Editör Kurulu

”

Elifnur KARAKÖSE

Kitle İletişim Araçlarında ve Sosyal Medyada Türkçenin Kullanımı

1 - 3

Elif Havva ERÇEVİK

Sahih Hadislerin Mahiyeti ve Dinimizdeki Yeri

4 - 8

Nursena PANCAR

Under Perspective of Economic and Sociological: ar-Razzaaq

9 - 11

Maşite Sebahat Nur ERCAN

Kur'ân'ın Beşer Kelâmı Olamayacağı Hususu ve Muhakeme Usulü

12 - 15

Tuncay UZUN

Konuşma Becerisi

16 - 19

Rumeysa KÜSKÜ

Modern Dünyada Bir Dinî Görünüm olarak Sivil Din

20 - 25

Seval Büşra ATEŞ

Çeviri Sanatının Esasları

26 - 33

Büşra Nur İNCE

İslam İle Yaşamak İslam ile Yaşlanmak

34 - 35

Sümeyye DAYAN

Milâdî(?)

36

Saliha AKBAŞ

Bahçe

37

GençAtebe Akademik Düşünce Kültür ve Sanat

Dergisi Yayın İlkeleri

38 - 39

GençAtebe Akademik Düşünce Kültür ve Sanat

Dergisi Yazım Kuralları

40 - 41

Kitle İletişim Araçlarında ve Sosyal Medyada Türkçenin Kullanımı

The Use of Turkish in Mass Communication Tools and Social Media

Elifnur KARAKÖSE

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi, Lisans Öğrencisi
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara,
Faculty of Islamic Sciences, Undergraduate
Ankara, Turkey

Türü: Makale

ORCID 0000-0003-2141-9516

elifnur.karakose@student.asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 12 Nisan 2021

Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Atıf/ Citation: Karaköse, E. (2021). "Kitle İletişim Araçlarında ve Sosyal Medyada Türkçenin Kullanımı". *Genç Atebe Dergisi* 1, 1 - 3

Özet

Kitle iletişim araçları ve sosyal medya insanlar için günlük yaşamın ayrılmaz parçasıdır. İnsanlar; öğrenmek, öğretmek, araştırmak, bilgi ve düşüncelerini paylaşmak ve çoğu zaman da vakit geçirmek için bu araçlara ihtiyaç duyar. Bu araçların kullanılabilmesi için de genel olarak dile başvurulur. Dil, bir milletin en önemli unsurudur; millî kimliğini koruyabilmesinin şartıdır. Ama dilimizin eskisi gibi olmadığına, onun başka yabancı dillerle dönüştürüldüğüne; hatta özünü kaybedip başka bir biçim aldığına bakılırsa, kitle iletişim araçlarının aynı zamanda dil üzerinde olumsuz etkilere sebep olduğu görülmektedir. Nitekim dil açısından bakıldığında insanların günümüzde söz konusu iletişim araçlarını olumlu yönde kullanmak yerine olumsuz yönde kullandığı görülmektedir. Bu çalışma, Türkçemizin kitle iletişim araçları ve sosyal medya gibi sık kullanılan araçlar üzerindeki hatalı ve önemsiz kullanımı ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dil, Kitle İletişim Araçları, Sosyal Medya, Türkçe, Millet

Abstract

Mass media and social media are an integral part of daily life for people. People need these tools to have entertain, learn, teach, research, share knowledge and thoughts and mostly to spend time. In order to use these tools, language is generally used. Language is the most important element of a nation. It is a condition of preserving its national identity. But our language is not the same as it used to be, it has been transformed with other foreign languages; In fact, it is seen that mass media also cause negative effects on language, considering that it loses its essence and takes another form. In fact, it is seen that people use these communication tools in a negative way instead of using them in a positive way. In this study, the erroneous and insignificant use of our Turkish on commonly used tools such as mass media and social media discussed.

Keywords: Language, Mass Media, Social Media, Turkish, Nation.

Giriş

İnsanların, iletişimi sanal ortamda rahatlıkla kurabilir hale geldiği, teknolojinin geliştiği bir çağdayız. Günümüzde hem yazı dilinin hem de konuşma dilinin kullanılabilirdiği birçok araç ve ortam ortaya çıkmıştır. Artık savaşlar topla, tüfekte cephelerde değil, kültürel asimilasyon faaliyetleriyle gerçekleştirilmektedir. Bir bakıma izlediğimiz televizyon, dinlediğimiz radyo, okuduğumuz gazete ve yazıttığımız internet form sayfaları hepsi birer kültürel mücadele cephesi olmuştur (Çağlak, 2003: 117-125). Kullandığımız bu araçların en önemli unsuru ise dildir. Çünkü dil, milleti ayakta tutar, onu geliştirir. Bir milletin bütün tarihi boyunca edindiği kültürünü, değer yargılarını ve hayat tecrübelerini sinesinde toplayan, onu koruyan ve yaşatan "kutsal bir hazine" olan dil, sadece iletişim aracı olarak düşünülmemelidir. Dilin iletişim aracı olma niteliği yanında hem birey ve hem de millet için daha önemli olan yönü kültürel kimliği belirleyici ve koruyucu olmasıdır. Bir milletin iç dünyasını, ruhunu yansıtan dil, kişilerin mensubiyetlerinin, milletlerine olan bağlılıklarının da belirleyicisidir (Üstüner, 2003: 3). Bir millet için dil bu kadar önem arz ederken dilimizi göz ardı edip onu korumuyor, başka dillere yöneliyor ve dilimizin özünü değiştirmeye çalışıyoruz. Günlük yaşamımızın ayrılmaz parçası hâline gelen kitle iletişim araçlarını da dilimizi yozlaştırma da bir araç hâline getirmiş bulunmaktayız.

1. Kitle İletişim Araçlarında Türkçe

Kitle iletişim araçlarının toplum üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda burada kullanılan dilin önemi yadsınmaz. Kitle iletişim araçları için toplumu etkileme yönünden güçlü bir kaynak diyebiliriz.

Çok sık kullanılan televizyon, telefon, radyo, sinema, gazete, afiş gibi araçlar dilimiz için özellikle dikkat edilmesi gereken araçlardır. Çünkü kitle iletişim araçları topluma hitap eder. Özellikle, radyo ve televizyon yayımlarının artması Türkçe açısından olumlu ve yararlı bir gelişme olması gerekirken yeni sorunlar ortaya çıkarmıştır. Söyleyiş bozuklukları, cümle düşüklükleri, yanlış ve yabancı sözcük kullanma, kaba ve argo kelimelerin yaygınlaşması vb. hatalar radyo ve televizyon yayınlarında sıklıkla yer almaktadır. Nüfusumuzun %96'sı tarafından televizyon yayınlarının düzenli bir şekilde izlenmesi ve seyirci sayısı bakımından Avrupa dâhil bütün gelişmiş ülkeleri geride bırakan bir ülke olduğumuz göz önüne alınırsa bu hataların yayılması da hızlı bir şekilde artmış olmaktadır (Çongur, 1999: 205).

Gazete ve afişler gibi yazı dilinin kullanıldığı yerlerde yapılan hatalar daha dikkat çekicidir. Bunların arasında Türkçeye uygun olmayan birçok yazım yanlış, kelime hataları, noktalama işaretlerinin kullanılmaması veya yanlış kullanımı, yabancı sözcük kullanımı gibi durumlar yer almaktadır. Bu araçların kullanımıyla yapılan hatalar da toplumun diline yerleşmiş bulunmaktadır. Çünkü biz ne kadar fark etmesek de sürekli duyduğumuz ve okuduğumuz bu hataları bir süre sonra kullanmış oluyoruz. Günümüzde artık içerisinde yabancı kelimeler bulunan cümleler kurmak kültürel anlamda bir sınıf atlama olarak algılanmakta, iş yeri adları ile ürün adlarının önemli bir kısmı yabancı sözcüklerden oluşmaktadır (Sakaoğlu, 2003: 410-420). Bunların başlıca sebebi dilimize değer vermememizden kaynaklanıyor. Başka kültürlerle, onların dillerine özenip kendi dilimizi yok ediyoruz.

2. Sosyal Medyada Türkçe

Dilimizin yozlaşmasına sebep olan ve onu olumsuz etkileyen bir önemli medya aracı da sosyal medyadır. Sosyal medya kullanımının insanlar arasında giderek yaygınlaşması, yeni bir iletişim dili oluşturmuş ve bozulmuş bir Türkçe meydana getirmiştir. Özellikle yazı dilinin kullanıldığı sosyal medya dilinde, anlamsız ve argo kelime, yabancı sözcük ve anlamsız kısaltmalar gibi Türkçeye uygun olmayan ifadeler yer almakta ve pek çok yazım yanlış ve noktalama hataları yapılmaktadır.

Ne yazık ki bu tür kullanımlar dilimize ciddi zararlar vermektedir. Dilin özensiz kullanımının giderek yaygınlaşması ve bu kullanımının ortak bir dil hâlini almaya başlamış olması dilimizin teknolojik ortamdan olumsuz etkilendiğinin en somut göstergesidir (Vuruş, Temur, 2009: 232-244). Bunun başlıca nedeni de milyonlarca insanın sosyal medya kullanması ve sosyal medya üzerinde Türkçeyi hatalı kullanarak yaptıkları paylaşımlardır. Dilin zarar görmesi kültürümüzün ve milli kimliğimizin de zarar görmesi anlamına geliyor. Dil zarar gördüğünde millet hafızası da zarar görüyor (Bayzan, Güvenliweb, Mayıs 2021). Bu milletin kendine sahip çıkabilmesi için ve ayakta durabilmesi için diline, kültürüne sahip çıkması gerekiyor. Başka milletleri, kültürleri, onların dillerini taklit etmesi kendisine verdiği en büyük zarardır. Yabancı kültür dilenmekle garplılaşmak zannedildiği gibi mümkün değildir (Topçu, 2017).

Sonuç

Kitle iletişim araçları ve sosyal medya gibi önemli araçlarda, Türkçenin yanlış kullanımı, dilimize karşı duyarsızlığın olduğunu ve toplumda dilin önemi hakkında bir bilincin tam olarak yerleşmediğini göstermektedir. Bu gibi topluma hitap eden iletişim ve haberleşme ağlarında Türkçenin doğru kullanımına daha fazla önem verilmesi gerekir. Bilinmelidir ki teknolojik araçlar bir milletin kültürü değildir ama dil milletin kültürüdür. Bu araçlar olmazsa milletler zarar görmez ama dil olmazsa hem milletlerin kendisi hem de kültürleri zarar görür. Bu nedenle bu araçları kullanırken dilimizi en doğru şekilde kullanmaya çalışmalıyız. İyi bir gelecek, iyi bir yaşam için dilimize sahip çıkmalıyız. Onun öneminin bilincinde olmalı ve öldürmeliyiz.

Kaynakça

- Aktaş, E. "Sosyal Medyada Türkçenin Kullanımı Üzerine Nitel Bir Araştırma". Türkçe Eğitiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar içinde 415-430. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2014.
- Bayzan, Ş. "İnternet ve Sosyal Medyada Türkçenin Doğru Kullanımı". Erişim Mayıs 2021.
<https://www.guvenliweb.org.tr>
- Çağlak, E. "Kitle İletişim Araçlarında Türkçenin Yanlış Kullanımı". İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. İstanbul. (2003): 410-420.
- Çongur, R. "TRT ve 'Yayın Dili'. Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı". Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Tebliğler, Ankara, 25-26 Kasım 1998, (1999): 205-209.
- Sakaoğlu, S. "Cumhuriyetten Günümüze Konya'da İş Yerleri Adları". Türk Dili Dergisi. (2003): 410-420.
- Topçu, N. Türkiye'nin Maarif Davası. İstanbul: Dergâh Yayınları, (2017). Üstüner, A. "Anadille Eğitim ve Türkçe". Birses, 21.01.2003.
- Vuruş, Temur, N. T. "İnternet Ortamında Türkçenin Kullanımına İlişkin Bir Çözümleme". Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (2009): 232-244.

Sahih Hadislerin Mahiyeti ve Dinimizdeki Yeri

Sahih (Authentic) Hadiths' Quiddity and Its Place in Our Religion

Elif Havva ERÇEVİK

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi, Lisans Öğrencisi
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara,
Faculty of Islamic Sciences, Undergraduate
Ankara, Turkey

Türü: Makale

ORCID 0000-0002-9528-5656

elifhavva.ercevik@student.asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 12 Nisan 2021

Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Atıf/ Citation: Erçevik, E. H. (2021). "Sahih Hadislerin Mahiyeti ve Dinimizdeki Yeri". *Genç Atebe Dergisi* 1, 4 - 8

Özet

Bu çalışmada, son yüzyıllarda artan hadisleri kabul etmeme problemine ve onun getireceği olumsuz sonuçlara dikkat çekmek amaçlanmıştır. Sahih hadislerin hadis âlimleri tarafından ne denli titizlikle tenkid edildiğine değinilerek bu hadislerin İslam dininin ikinci kaynağı olması hasebiyle inanan bir insanın hadisler karşısında takınması gereken tutum izah edilmeye çalışılmıştır. Kur'an'ı Kerim'de Resulullah'a karşı tavrımızın ne olması gerektiği birçok ayet örnek verilerek açıklanmıştır. Hadisleri kabul etmeyenlerin karşılaştığı problemler zikredilerek bu tutumun yanlış olduğu vurgulanmıştır. Çünkü Hz. Peygamber'in "heva"sından konuşmayacağını Allah Teâla bizlere bildirmiştir. Müslümanlara hadislerin cerh ve ta'dil metotlarını, hadis âlimlerinin titiz tavrını öğrenmeleri, duyumlarla hareket etmeyerek asıl amacı İslam'a ve ümmete zarar vermek olan bu zihni yapıdan uzak durmaları tavsiye edilmiştir. Hadislerin ümmeti bir arada tutan ve Kur'an'dan hemen sonra gelen ikinci kaynağımız olduğu vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Peygamber, Hadis, Sahih Hadis, Sünnet, Hadisi Kabul Etmeme.

Abstract

In this study, it is aimed to draw attention to the problem of not accepting Hadith, which has increased in recent centuries, and its negative consequences that it will bring. It was attempted to explain the attitude that a believer should take in the face of the hadiths because these Hadiths are the second source of the Islamic religion by referring to how rigorously the Sahih (Outhentic) Hadiths are criticised by Hadith scholars. In the Qur'an, many verses are explained by giving examples of what our attitude towards the messenger of Allah should be. It is emphasized that this attitude is wrong by mentioning the problems that those who do not accept the Hadith will face. Because The Prophet. Allah has informed us that the Prophet will not speak of "heva/fanciful". Muslims have been advised to learn the cerh and ta'dil methods of Hadith, the rigorous attitude of Hadith scholars, and to stay away from this mental structure, whose main purpose is to harm Islam and the Ummah by not acting with sensations. It is emphasized that the Hadiths are our second source that holds the Ummah together and comes immediately after the Qur'an.

Keywords: Prophet, Hadith, Sound Hadith, Sunnah, Denial of Hadith

1. Hadis Nedir?

Hadis kelimesi Arapça kökenli olup sözlükte “yeni” ve “haber” anlamlarına gelir. İslamiyet’ten sonra ise hadis kelimesi yeni bir anlam kazanmış olup Hz. Peygamber’e nispet edilen söz, fiil ve takrirler anlamında kullanılmıştır. Bazı âlimler; haber, sünnet, eser gibi kavramsal ayrımlara gitmişlerse de çoğunlukla hadis kavramı hepsini kapsayacak şekilde kullanılmaktadır. Bu çalışmada da âlimlerin çoğu gibi bu ayrıma gitmeksizin hadis kelimesi, Resulullah’a nispet edilen söz, fiil ve takrirler için kullanılacaktır. Burada şu hususu unutmamak gerekir ki Hz. Peygamber’e nispet edilen her şey hadis olarak isimlendirilir.

2. Hadisin Önemi ve Dinimizdeki Yeri

Dinimizin en önemli ve ilk kaynağı Kur’an-ı Kerim’dir. Bu kitap, Allah tarafından Resulullah’a vahyedilmiştir. Hiç şüphesiz “kitap ve peygamber bir bütünü iki parçasıdır.” (1) Nitekim ilahî mesajları ve onların hikmetlerini en iyi anlayan ve açıklayan da Hz. Peygamberdir. Dolayısıyla, hadisler büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, Kur’an-ı Kerim, hükmü verip onların uygulamasını anlatmazken, bu emirlerin keyfiyeti hadislerden öğrenilir. Resulullah bu uygulamaları ahabına bizzat kendisi öğretmiştir. Örneğin; nasıl namaz kılınacağı, hangi vakitlerde, kaçar rekât kılınacağı, oruç ve zekât gibi ibadetlerin uygulanışları Hz. Peygamber’in hadislerinden öğrenilir. Yine, Kur’an’da üzerinde durulmayan konularla ilgili ayrıntılı bilgileri de hadisler vesilesiyle ediniriz. Ayrıca, hadisler, yer yer Kur’an’ı tekit ederken kimi zaman da ayetleri tefsir eder. Bazen de “Size balık ve çekirge olmak üzere iki ölü helal kılındı” (2) hadisinde olduğu gibi ayeti tahsis de edebilir. Yani geneli kapsayan bir hükümden bazılarını hariç tutabilir. Örneğin bu hadis, Maide suresinin üçüncü ayetini (3) tahsis etmiştir. Veyahut hadis bir ayetin şartlarını belirleyebilir. Örneğin, Maide suresinin 38. ayeti hırsızlık eden erkek veya kadının cezasının elleri kesmek olduğunu söylerken bir hadis de “Çalınan malın kıymetinin çeyrek dinar ve daha fazlası olması durumunda el kesilir.” (4) der. En önemlisi de recm uygulamasında olduğu gibi Kur’an’da olmayan yeni bir hüküm ortaya koyabilir. Zikredilen tüm örneklerde görüldüğü üzere, hadisler Kur’an’la da sıkı bir ilişki içerisindeyler. O hâlde, Kur’an’ın tek başına dinî kaynak olabileceği düşüncesi yanlıştır. Hadisler, Kur’an-ı Kerim’den sonra dinin ikinci kaynağıdır. “İslam dininin yaklaşık dörtte üçlük kısmı hadislerde yer almaktadır.” (5) Hâl böyleyken nasıl olur da “Hadise gerek yok bize Kur’an yeter.” denilebilir? Bu fikriyata sahip bir kimsenin de Peygamber olgusunu doğru anladığı konusunda tereddütler vardır. Nitekim Kur’an-ı Kerim’in pek çok yerinde de Hz. Peygamber’e tabi olmakla, ona karşı gelmekten sakınmakla ve onun verdiklerini almakla ilgili pek çok ayet vardır:

“Kim Allah’a ve Peygamber’e itaat ederse, işte onlar Allah’ın kendilerine nimetler verdiği peygamberler, sıddıklar, şehitler ve sâlihlerle beraberdirler. Bunlar ne güzel arkadaşlardır!” (6)

“Peygamber’e itaat eden, Allah’a itaat etmiş olur. Kim de itaatten yüz çevirirse aldırma! Çünkü biz seni, onların üzerine bekleşi olarak göndermedik.” (7)

“Ey iman edenler! Allah’a ve Resûlü’ne itaat edin. Söylediklerini işitip durduğunuz halde ondan yüz çevirmeyin!” (8)

1 Mahmut Esat Coşan, Sünnet Olmadan Ümmet Olmaz, (İstanbul: Server Yayınları, 2018), 9.

2 İbn Mace, “Et’ime”, 31; Şevkânî, Neylül’-Evtâr, VIII. 24.

3 Murdar hayvan, kan, domuz eti, Allah’tan başkası adına kesilmiş, boğulmuş, vurularak öldürülmüş, yuvarlanıp ölmüş, boynuzlanarak öldürülmüş hayvanlara –henüz canı çıkmadan yetişip kestikleriniz dışında- yırtıcıların yediği hayvanlar, dikili taşlar önünde (sunaklarda) boğazlanmış hayvanlar ve fal oklarıyla paylaşmanız size haram kılındı.

4 Buhari “el Hudûd”, 6789.

5 Şeref el-Kudat, Yeni Bir Yöntemle Hadis İlimleri ve Usulü, çev. H. İbrahim Doğan (İstanbul: Ensar Yayınları, 2020), 28.

6 Nisa, 4/69.

7 Nisa, 4/ 80.

8 Enfal, 8/ 20.

Bunlar gibi daha pek çok ayet örnek verilebilir. Bu ayetleri okuyup da görmezden gelen kimse İslam karşıtı zihniyetin etkisinde kalmıştır ki Allah Teâla bu kimseleri “Kim de Allah’a ve Peygamber’ine isyan eder ve O’nun sınırlarını aşarsa Allah onu, içinde devamlı kalacağı bir ateşe sokar. Onun için zelil ve perişan eden bir azap vardır.”⁽⁹⁾ şeklinde uyarmıştır.

Sünnetin yani hadislerin ayrıca ümmeti birleştirici gücü de vardır. Aynı zamanda Hz. Peygamber döneminden beri büyük bir itina ile korunan hadisler sayesinde İslam dini diğer tüm dinlerin başına gelen tahrifattan münezzehe olmuştur. İşte tam da bu yüzden ki hadisler gerek dışardan gerekse içerden İslam düşmanlarının hedefi olmuştur. Her ne kadar bu tutum son yüzyıllarda daha fazla artmış ise de yeni ortaya çıkmış değildir. İslam tarihi henüz hicri ikinci asrın yarısından itibaren hadis uydurmacılığıyla karşı karşıya kalmıştır. Binaenaleyh, İslam âlimleri, hadislerin cerh ve tadilini her zaman büyük bir titizlik ve incelik yapmışlardır.

Bir diğer husus da “O, kişisel arzularına göre de konuşmamaktadır. O (size okuduğu), kendisine indirilmiş vahiyden başka bir şey değildir.”⁽¹⁰⁾ ayetinden de anlaşıldığı üzere Resulullah “heva”sından değil, bilakis Allah Teala’nın bilgisi dahilinde konuşmaktadır. Bu ayetler ışığında hadisin vahiy olup olmadığı konusunda farklı görüşler mevcuttur. Resulullah’ın konuşmasının ancak vahiy olduğunu savunanlar olduğu gibi bir kısmının vahiy olduğunu düşünenler de vardır. Nitekim bir peygamberin Allah’ın izni ve onayı olmayan sözler söylemesi, başıboş ve denetimsiz bırakılmış olması akla yatkın da değildir. Tam bu noktada bir başka surede: “Eğer peygamber bize atfen bazı sözler uydurmuş olsaydı, Elbette onu kısıvrak yakalardık. Sonra onun can damarını koparırdık. Hiçbiriniz buna mâni olamazdınız.”⁽¹¹⁾ denilmektedir. Yine başka bir ayette bize Resullullah’ın “üsvei hasene” olduğunu yani Kuran-ı Kerim’i en güzel anlayıp en güzel yaşayan ve muhakkak örnek almamız gerektiği vurgulanmaktadır. : “İçinizden Allah’ın lütfuna ve âhiret gününe umut bağlayanlar, Allah’ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Resûlullah’da güzel bir örneklik vardır.”⁽¹²⁾ Bu ayeti destekler nitelikte Hz. Aişe’nin “Resulullah’ın ahlakı Kur’an ahlakıydı.”⁽¹³⁾ sözü de aklımızdan çıkmamalıdır.

O hâlde; sahih hadisler Müslüman’ın baş tacıdır. İslam’ın ikinci kaynağıdır. Gerek içtimai gerekse dinî, ailevi tüm meselelerde başvurulması gereken ve pek çok mevzuca cevap veren kaynaklardır. Rabbimiz’in defaatle vurguladığı gibi Hz. Peygamber’e itaat etmeliyiz. Bu da ancak onun sünnet-i seniyyelerine sımsıkı sarılarak olacaktır. Hadislerin ümmeti bir arada tutan çok önemli bir unsur olduğu da yadsınmaz bir gerçektir. Amacı Müslümanlar arasındaki ihtilafı arttırmak ve fitne sokmak olan zihniyetin kötü planlarına kanarak; yıllardan beri büyük İslam âlimlerimizin ince eleyip sık dokuyarak ve tek bir hadis için aylarca yolculuk yaparak büyük bir itina ile derledikleri sahih hadisleri “Bu uydurmadır.” gibi söylemlerle reddetmek İslam’a yapılabilecek en büyük kötülüklerden biridir. Daha önce de ifade edildiği gibi Kur’an ile yetinmek mümkün değildir. Kur’an’da cevap bulunamayan pek çok sorunun cevabı hadislerde bulunmaktadır.

3. Hadisleri Kabul Etmeme Meselesi

Yukarıda da izah edildiği gibi hadislerin dinimizdeki yeri tartışılmaz derecede mühimdir. Nitekim âlimlerin kahir ekseriyeti sahih sünnetin her alanda hüccet olduğu konusunda ittifak etmişlerdir.⁽¹⁴⁾ Hadisi tanımayan ve hadislerden gelen kaideleri almayan kişi Kur’an’ı kendi kendine anlamaya ve anlamlandırmaya çalışır. Ancak bu fesahatte ve belagatte zirvede olan Kur’an-ı Kerim için mümkün değildir. Bu defa insan Kur’an’ı kendi kafasına göre yorumlamaya başlar. Bu durum ilmî tecrübesi yetersiz olan bir kimse için çok

9 Nisa, 4/14.

10 Necm, 53/3-4.

11 Hakka, 69/44-47.

12 Ahzab, 33/21.

13 Müslim, “Müşafirün”, 139.

14 Abdullah Ünal, “Hadisi İnkâr Problemi”, Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4/2, (2017): 42, 46.

tehlikelidir. Pek çok müfessir, bu ilme hayatlarını adanmış, ömürlerini vakfetmişlerdir. Kur'an'ı anlama, açıklama anlamlarına gelen "tefsir" ilmi işte tam da bu sebeple vardır.

Hadisleri kabul etmeyenler; hadisleri sahih olmamakla ve bugüne kadar doğru bir şekilde aktarılıp gelemeyeceğiyle itham edenlerdir. Bu onların ürettikleri bir yanılgıdan başka bir şey değildir. Hadislerin tedvinini, sahabenin hadisler karşısındaki titiz tutumlarını, Buhari, Tirmizi, Nesai, İbn Mace ve daha pek çok âlimin; hadisleri, râvilerini ve senedlerini birçok yönden incelediklerini bilmeyen; hatta araştırıp öğrenmeyen kimsenin bu tutumu sağlıklı bir tutum değildir. Bu daha önce de ifade edildiği gibi İslam'a karşı iç ve dış düşmanların planıdır ki asıl sorun bu gibi oyunlara gelen kimselerdir. Esefle söylenmelidir ki ilmî olarak hiçbir bilgi birikimi ve yetkisi olmayan bir kimsenin bile bugün hadisler hakkında konuştuğu görülmektedir.

Bir hadisi şerifte şöyle buyrulur: "Dikkat edin! Sizden birinizi; emrettiğim veya yasakladığım konulardan birisi kendisine ulaşınca koltuğuna yaslanmış durumda iken, bilmiyorum Allah'ın kitabında ne bulursak ona uyarız (hadisleri tanımayız derken) bulmayayım."⁽¹⁵⁾

İbn Hazm ise bu konuda şöyle der: "Şayet biri, 'Kur'an'da bulduklarımızdan başkasını kabul etmeyiz' derse, ümmetin icmâi ile dinden çıkmış olur..."⁽¹⁶⁾

Hadis-i şeriften ve İbn Hazm'ın görüşünden de anlaşıldığı üzere bir müminin hadisleri kabul etmeme, Kur'an-ı Kerim ile yetinme gibi bir zihniyeti olamaz. Rabbimiz 'in emrettiği gibi Allah'a ve Resulü'ne itaat etmeliyiz. Resul'e itaat ise onun sözlerine uymak, yaptıklarını yapmak, yapmadıklarından ve uyardıklarından sakınmakla olabilir. Resulullah asla hevasından konuşmadı ve onun söz, fiil ve takrirleri ise asırlardır büyük bir itina ile nesilden nesle aktarıldı. Evet, bazı sahih olmayan sözler Hz. Peygambere isnat edildi. Ancak böyle oldu diye bütün bir hadis külliyyatını yalanlayamayız ve görmezden gelemeyiz. Nitekim sahih olmayan sözleri sahih olanlardan ayırmanın pek çok yöntemi ve kaidesi vardır. Hadis yorum bilimi vardır. Sıhhatine göre hadis tasnifi vardır. Hadis metni ve senedi râvilerin güvenilirliğine kadar tenkit edilir. Asırlardan beri bu tenkitlere tabi tutarak büyük âlimlerimizin sahih dediği hadisleri kabul etmemek kolaya kaçmaktan başka bir şey değildir.

Sonuç

Mümin, sahih hadislerin dinimizin ikinci kaynağı olduğunu, dinî uygulamaların pek çoğunu hadislerden öğrendiğimizi aklından çıkartmamalıdır. Bir hadisi duyduğunda mutlaka kaynağını araştırmalıdır. Nitekim büyük âlimlerimiz yüzyıllardan beri hadislerin cerh ve ta'dilini büyük bir dikkatle yapmış ve hadisleri tasnif etmişlerdir. Müminler, Nisa suresi 59. ayette olduğu gibi "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin..." emrine uymalıdır. Peygamber'e itaat etmek de elbette onun hadislerini reddetmekle değil bilakis onlara uyup amel etmekle olacaktır. Hz. Peygamber'in "Kim beni severse benim sünnetime uyar ve beni sevmiş olduğu öylece belli olur ben de onu severim. Kim benim sünnetimi ihya ederse cennette benimle olur."⁽¹⁷⁾ sözü de akıllardan çıkmaması gereken bir hadis-i şeriftir. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda mümin sahih hadislere uyar, onlara değer verir. Çünkü bu Allah Teâlâ'nın emridir.

15 Tirmizi, "İlim", 2663.

16 İbn Hazm, İhkâm, II/80.

17 Tirmizi, "İlim" 2678

Kaynakça

Coşan, M. E. Sünnet Olmadan Ümmet Olmaz. İstanbul: Server Yayınları, 2018.

İbn Hazm. Ebu Muhammed Ali (v. 456/1064), el-İhkam fî Usulî'l-Ahkam, Beyrut: Y.y.,1985.

el-Kudat. Ş. Yeni Bir Yöntemle Hadis İlimleri ve Usulü. Çev. H. İbrahim Doğan. İstanbul: Ensar Yayınları, 2020.

Kur'ân Yolu. Erişim 17 Nisan 2021. <https://kuran.diyamet.gov.tr/>

Ünalın, A. "Hadisi İnkâr Problemi". Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4/2, (2017): 39-66.

Under Perspective of Economic and Sociological: ar-Razzaaq

Ekonomik ve Sosyolojik Perspektiften er-Rezzak

Nursena PANCAR

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi, Lisans Öğrencisi
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara,
Faculty of Islamic Sciences, Undergraduate
Ankara, Turkey

Türü: Makale

ORCID 0000-0003-0196-2562

nursena.pancar@student.asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 14 Nisan 2021

Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Atıf/ Citation: Pancar, N. (2021). "Under
Perspective of Economic and Sociological:
ar-Razzaaq". *Genç Atebe Dergisi 1*, 9 - 11

Özet

İnsanın yaşaması için hayati ihtiyaçları vardır ve bu ihtiyaçlarını tabiattan karşılaması gerekir. İnsanlık, tarihin ilk dönemlerinden bu yana ihtiyaçlarını gidermeye yönelik bir arayış içerisinde olmuştur. Bu arayış, insanın nesnelere ve diğer insanlarla ilişki içerisine girmesiyle gerçekleşmiştir. İhtiyaçlar ise, makro planda ilâhî güç tarafından sağlanmış ve dengelenmiştir. Bu çalışma, insanın ihtiyaçlarını, insan doğası ve davranışlarını göz önüne alarak Allah'ın "er Rezzak" ismi altında ekonomik ve sosyolojik açıdan ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsan davranışı, İhtiyaç, Ekonomi, Sosyoloji, er-Rezzak.

Abstract

A person has vital needs to live, and humanity must meet these needs from nature. Humanity has been in a quest to meet its needs since the first periods of history. This quest occurred when Man entered into a relationship with objects and other people. Needs, on the other hand, are provided and balanced by divine power in the macro plan. This study takes into account the needs of Man, human nature and behavior from an economic and sociological point of view under the name of Allah "ar-Razzaaq".

Keywords: Human Nature, Needs, Economy, Sociology, ar-Razzaaq.

1. Under Perspective of Economic and Sociological: ar-Razzaaq

Human beings have needs, and they must to fulfill these needs to live. Since the early history of humans, people seek to find out, invented new tools to improve for some of them and connected with other people. This situation induced to economics and sociology, which involved human nature and behaviors. Requirements of people are not only concrete but also human being has spiritual needs that are related to heart, mind and soul, and human tries to satisfy their demands during life duration. However, the unlimited demands of human are only satisfied and arranged by divine authority because of limited sources in the world. All of these needs endorses the existence of Allah's 99 names with ar-Razzaaq. This study examines the relationship between ar- Razzaaq name of Allah and the field of economy and sociology.

Allah satisfies all secular and spiritual requirements of human with some means and it stands for ar- Razzaaq among names of Allah. Allah has many rights over human beings but He gathered all of them within ar-Razzaaq. The Word "Rızık" means "food, clothes and all beneficial things" has derived from the root of Rezk. Apart from the basic equivalent, it stands for Razzaaq refers that "created that needs of bodies and souls" (el-Isfahani, 2010: 425). In addition, "Rızık" refers that rain which represent of the abundance in many societies.

Imam Ghazali interprets ar-Razzaaq of Allah's name in two different ways; first of all, people should believe and trust Allah, they also should know Rızık come from him. The second is that people are responsible and they helps each other. In addition, Imam Ghazali accepted that rızık is wisdom that contains guidance to people and a language that teaches people (Ghazali, 2005: 95).

The first interpretation is related to the economic perspective, so Allah says in the Qur'an that people in any case and anywhere Allah will give rızık of human. There is no moving creature on earth, but its sustenance depends on Allah and Allah knows where it lives and where it rests. Everything is in Clear Book." (Qur'an 11: 6). In Islam, perception of worship is not only consist of fundamental elements like praying, fasting and performing hajj, but also every work and duty that people do within the framework of their own intentions is considered as worship because prepares people for the hereafter. Commerce, which is the center of life, is one of the best examples of this and people try to meet their needs in such ways.

Apart from capitalist and liberalist mainstream economic systems, Islamic Economics increases community utility without dismissing individual benefit. It also carries out this aim in line with Islamic rules. Islamic Economics is based on morals and ethics, which cannot be separated from human behavior. Human beings have traits such as hate, greed and rivals since their existence. Therefore, Allah says under the name of ar-Razzaaq that people must trade in trust, cannot feel worried about sustenance and should prevent to harm both economy and community, keepingthemselves away from corruption, inequality, injustice and hurting any creatures. Al Isra "Surely your Lord makes plentiful the means of subsistence for whom He pleases and He straitens (them); surely He is ever Aware of, Seeing, His servants and do not kill your children for fear of poverty; We give them sustenance and yourselves (too); surely to kill them is a great wrong. (Qur'an 17:30,31).

Modern society depends on continually consumption habits. Hence people started to get alone and head for their self-interest. While original means of the word "individual" is "unseparated", but nowadays it is used as single sense (Özel, 1994, 11). Individualism –a free lifestyle that started in Europe with industrialization cause people to isolate themselves from society and broke with others by living detached. The more people stop communication, the more decrease the need for each other. On the other hand, social isolation is not

only affecting mental disorder but also it brings profound disorder of physical such as cancer, diabetes, heart disease, obesity and Alzheimer (Shulevitz, 2013). When analyzing people relationships between others and their social reactions, second interpretation related to sociological perspective. Allah clarifies under the name of ar-Razaaq that people must need help in the sense of spiritual and fiscal and share their assets with each other.

Helping each other is a fundamental element in social life, and the best significant example is Ensar- Muhacir Brothers in Madina. Between people come from Makkah, who without have any properties in Madina, and people from Madina established an agreement called Ansar- Muhajirun that aims to diminish the difficulty faced by people in economics and spiritual needs. Ensar Muhacir Brothers led to fulfill the needs and convenience of living together. Also, in the Qur'an, Allah says that "Believe in Allah and His Messenger, and spend out of what He has made you heirs or trustees, for those of you who believe and spend shall have a great reward." (Qur'an 57: 7)

Conclusion

To sum up, Allah satisfies the spiritual and secular requirements of people with ar-Razaaq. From an economic perspective, people should know where the sustenance comes from, Allah, and they should not destroy any social benefits and creatures for the worry of gain. As a sociological perspective, human is a social entity and need the other people. Therefore they should provide community order by helping each other because Allah created that human responsibility for all humans.

Reference

Ghazali. Esmâ-i Hüsnâ Şerhi. İstanbul: Feriât Yayınları, 2005.

el-İsfahani, R. El –Müfredat Kur'an Kavramları Sözlüğü. İstanbul: Çıra Yayınları, 2010.

Özel, M. Birey, Burjuva ve Zengin. İstanbul: İz Yayıncılık, 1994.

Shulevitz, J. How Isolation Can Kill You. The New Republic. 2013.

<https://newrepublic.com/article/113176/science-loneliness-how-isolation-can-kill-you>

Kur'ân'ın Beşer Kelâmı Olamayacağı Hususu ve Muhâkeme Usulü

The Fact That the Qur'an Cannot be Words of a Humanity and the Method of Reasoning

Maşite Sebahat Nur ERCAN

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi, Lisans Öğrencisi
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara,
Faculty of Islamic Sciences, Undergraduate
Ankara, Turkey

Türü: Makale

ORCID 0000-0002-7854-5145

masitesebahatnur.ercan@student.asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 14 Nisan 2021
Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Atıf/ Citation: Ercan, M. S. N. (2021).
"Kur'ân'ın Beşer Kelâmı Olamayacağı
Hususu ve Muhâkeme Usulü". *Genç Atebe
Dergisi* 1, 12 - 15

Özet

Kur'ân'ın kelâmı konusu bir nevi septik bakış açısına sahip kesimin en çok üzerinde durduğu noktalardan birisidir. Bu mevzu üzerine bazı müsteşrikler ve dahi başka alan mensupları tarafından birçok şüphe uyandırıcı fikir izlenimi bırakılmaktadır. Kur'ân söz konusu olduğunda daha çok sözde objektif perspektif sahiplerinin bu değerlendirmeleri, birçok zaman diliminde gündeme gelmiştir. Onların ehli kitaptan olan büyük bir kısmı, kutsal kitaplarına karşı bu indirgemeci yaklaşımları tarihte nasıl karşılık buldu ise Kur'ân'a karşı da aynı tavrı ortaya koyduklarında aynı sonucu alacakları kanaatindedirler. Peki mevcudatın yaratılış gayesini, insanın varlık hikmetini içeren ve ilâhî nizama uygun yaşamının eşsiz nizamnâmesi hükmünde olan Kelâmullah, gerçekten bir beşer lisanından çıkmış olabilir mi? Bu çalışmada söz konusu mevzuda akla gelen sorulara imkân ve güç nispetinde açıklamalar getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Tarafsız Muhâkeme, Allah Kelâmı, Beşer Kelâmı

Abstract

The subject of the Qur'an's speech is one of the most emphasized points by those who have a sort of septic point of view. On this issue, many suspicious impressions are left by some orientalists and even members of other fields. When it comes to the Quran, these evaluations of the so-called objective perspective owners have come to the fore in many times. A large part of their people from the book believe that they will get the same result when they show the same attitude towards the Qur'an, as they have responded to these reductionist approaches to their scriptures in history. So, could the Kalamullah, which includes the purpose of creation of existence, the wisdom of being of humanity and is the unique order of living according to the divine order, really come out of the language of humanity? In this study, explanations will be given to the questions that come to mind on the subject matter in proportion to the potential and force.

Keywords: Quran, Objective Perspective, Words of the Allah, Words of the Humanity.

Giriş

İslâmi hakikatler ile alakalı mütalaalar yapılırken esas ve maksat, imanın rükünleri kabul edildikten sonra sair meseleler üzerine müzakere yapmaktır. Misal olarak Kur'an'ın mucizeliği konusu, taassup sahibi birine Kur'an'ın birçok güzelliği gizli bırakılarak tarafsız muhâkeme şeklinde ancak bir derece anlatılabilir. Çünkü Kur'an'ın mucizeliği mevzusuna muhatap olan kitle inançsız olabilir. Dolayısıyla dinî konularda bazı hususiyetler vardır ki bunları ancak iman eden ve teslim olanlar kabul eder. Bu sebeptendir ki ele alınması gereken ilk konu olaylara bakış açımız olacaktır. Bu durumu değerlendirirken bizim yerimiz neresidir? Ve konuya hangi taraftan bakıyoruz? Aslına bakılırsa bakılan tarafın bir ortası yoktur. Kişi zaruri olarak bir tarafta olacaktır. Buradan ele aldığımız hususa gelecek olursak, mümin kişi için, Kur'an'ı indiren ile kelâmın sahibinin aynı zât olduğu noktasında Kur'an ayetleri yeterli olacaktır:

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ

“Bu kitap, Azîz ve Hakîm olan Allah tarafından indirilmiştir. Mü'minler için göklerde ve yerde Allah'ın birliğini ve kudretini gösteren nice deliller vardır.” (1)

İnkâr eden kişi ise, elbette bu ayeti kabul etmeyecek ve sözü edilen noktada olaya tarafsız bakmak isteyecektir. Burada tarafsız bakışın gayesi, Kur'an'a “ne beşer ne de Allah kelâmı olarak bakalım” derken esasında beşer kelâmı olarak baktırmaktır. Çünkü ortada bir eser varsa ya birinin ya diğerinin yahut bir başkasının olacaktır. Nitekim bakışı objektiflikten sübjektifliğe kayan ve Kur'an'ı beşer kelâmı olarak varsayan bir grup, örneğin müşrikler, onu Hazreti Peygamber'e (s.a.v) ithaf etmiş apaçık hamâkat numunesi olmuşlardır. Müşrikler için meydan okuma ve uyarı niteliğinde olan şu ayetler de bu bağlamda inmiştir:

أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ

“Yoksa “O Kur'an'ı kendisi uydurup söyledi” mi diyorlar? Hayır, (sırf inatlarından dolayı) iman etmiyorlar. Eğer iddialarında doğru iseler, haydi onun benzeri bir söz getirsinler!” (2)

Yani eğer iddia sahipleri “Kur'an'ı Muhammed uydurdu, söyledi” diyorlarsa; belâgatte, fesahatte onun bir benzerini elbet yapabilirlerdi. Nitekim kendileri Hz. Peygamber'e (s.a.v) Arap dilinde ve belâgatte ortaklırlar. Üstelik hitabet ve şiirle uzun zaman meşgul olmuşlar, nazım ve nesirde söz söyleme üzerine mahirdirler. Birçok olayı, eseri ve bilgiyi ezberlemede müthiş bir hafızaya sahipler. Şüphesiz ki bir şeyi yapmaya muktedir olmak, icap edince onu yapmayı da gerektirirdi ancak yapamadılar. (3)

Yine ez-Zerkeşî'nin belirttiğine göre, bazı bilginler, Kur'an'ın muhteva, üslup ve hitap özelliklerini göz ardı ederek onun Cebrail (a.s) tarafından Hazreti Peygamber'e (s.a.v) mana olarak indirildiğini, lafızlandırmanın ise tamamen Hazreti Peygamber'e (s.a.v) ait olduğunu iddia etmişlerdir. (4) Hâlbuki Necm suresinde:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

1 Kur'an Yolu (Erişim 2 Nisan 2021), el- Casiye 45/ 2-3.

2 et-Tûr 52/33-34.

3 Ayrıntılı açıklama için bkz. Ebüssûd, İrşâdü'l-Aklî's-Selîm ilâ mezâye'l-Kur'âni'l-Kerîm (Beyrut: ts.), 6/147-148.

4 ez-Zerkeşî, el-Burhân 1 thk. Muhammed Ebu'l Fadl İbrahim, (Mısır: Dar'ül Hayat, 1972), 230.

“O asla kendi arzu ve hevesine göre konuşmaz. Onun bildirdikleri, kendisine Allah tarafından gelen vahiyden başka bir şey değildir.”⁽⁵⁾ buyrulmaktadır. Ayete göre Hazreti Peygamber (s.a.v) arzusuna göre konuşmamıştır. Dolayısıyla Kur'an'ın inzalinde sadece kadim manalar değil, manaları ihtiva eden lafızlar da bizzat Allah (c.c) katından gelmiştir. Bu olgu Ehl-i sünnet âlimleri tarafından da bu şekilde kabul görmüştür.⁽⁶⁾

Kur'an'ın Allah'ın (c.c) kelâmı olmasının en önemli delillerinden birisi yine Kur'an'dadır. Ayetlerin birbiri ile çelişmemesi, manaların uyumu ve aralarında ihtilaf olmaması bunun en önemli göstergelerindedir.

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

“Kur'an'ı inceleyip düşünmüyorlar mı? Eğer Allah'tan başka birinden gelmiş olsaydı onda birçok tutarsızlık ve çelişki bulurlardı!”⁽⁷⁾

Zemahşerî'nin yorumuna göre, Kur'an'ın Allah'ın (c.c) kelâmı olmaması durumunda ayetlerinin, belâgat ve nazmı yanında mana noktasında da birçok çelişkileri bulunurdu. Öyle ki bir kısmı mucizelik derecesinde iken bir kısmı aksine îcaz sınırına ulaşamamış, bir kısmı gayba dair bilgi verir ve haber gerçekliğe uygun olurken, diğer kısmı gerçeklikle örtüşmezdi ve böylelikle benzerinin getirilmesi de mümkün olurdu. Zemahşerî, ayrıca, Kur'an'ın Allah (c.c) katından indirilmediği konusundaki düşüncelerin tefekkür eden bir kişiden zuhur etmeyeceğini dile getirmiştir.⁽⁸⁾

Bu durumu birbirine mekân ve mertebe olarak yakın olan iki insan arasında münakaşa edilen bir eserin asil sahibine verilmesinde kullanılan metot üzerinden örneklendirmek daha anlaşılır olacaktır. Ortada bir eser ve bu eserde hak talebinde bulunan iki insan varsa müzakere yapılırken ve deliller ortaya konulurken eser ve hak iddiasında bulunan insanlar mekân ve mertebe açısından değerlendirilir. Eğer mekân ve mertebe bakımından iki insan da birbirine yakınsa eser ya başka birisine teslim edilir yahut ikisinin de eşit olarak yetiştirilecekleri bir yere koyulur. Hangisi ispat ederse ona teslim edilir. Yok, mekân olarak kişiler birbirinden uzakta ise eser, yakında ve mantık ilkeleri mukabilinde hukuken ziyeydi olana teslim edilir, ortada bırakılmaz. Kur'an noktasından bakıldığında ise, faraza beşer ortadaki tüm delilleri çürütse esere el uzatma imkânı vardır. Lakin beşer kelâmı Cenâb-ı Hakk'ın (c.c) kelâmından ne kadar uzaksa o iki taraf da birbirinden hadsiz uzaktır. İnsaf sahibi bir insan hakikatli bir muhâkeme ile tüm iddiaların karşısında imanını kuvvetlendirirken, birçoğu tarafsız muhâkeme ile yola çıkacağız derken yoldan çıkmışlardır.

Kur'an'ın beşer kelâmı olabileceği vehmine düşünceleri sevk eden bir fikir de şudur: Kur'an'daki kelimeler beşerin kullandığı kelimelere benziyor (yani Arapça kelimeler). Eğer bu kelâm Allah (c.c) kelâmı olsaydı her yönü ile beşerin üstünde olmalıydı. Nasıl ki Allah'ın (c.c) eserleri insanın eserlerine benzemiyor, öyleyse Allah'ın (c.c) kelâmı beşerin kelâmına benzememelidir. Bu durum ise Hazreti Peygamber'in (s.a.v) mucizeleri dışında sair ahvalinde beşeriyette kalmasının gerekliliğine benzetilebilir. Zira Peygamber (s.a.v) başka bir fitrattan başka bir âlemden olsa idi, insanlığa tüm yönleri ile bir mürşid bir yol gösterici olamazdı. Peygamber'in (s.a.v) tüm halleri ile “Rahmeten li'l alemîn” olabilmesi için insan fitratında olması nasıl elzem ise öyle de Kur'an'ın tüm yönleri ehl-i hakikate rehber olabilmesi, kelâmının beşer kavlından olmasını gerektirir.⁽⁹⁾

5 en-Necm 62/3-4.

6 Muhsin Demirci, Tefsir Usûlü, (İstanbul: M.Ü. İlahiyat Vakfı Yayınları, 2020), 66.

7 en-Nisâ, 4/82.

8 Ayrıntılı açıklama için bkz. Zemahşerî, el-Keşşâf I (İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016), 202.

9 Ayrıntılı açıklama için bkz. Said Nursî, Sözlür, (İstanbul: Sözlür Neşriyat, 2005), 138-139.

Sonuç

Kur'an'ın câmiyeti yani geniş kapsamlı ve çok fonksiyonlu oluşu tüm zamanları, mekânları, şahısları, yaşları, fitratları hâsılı hepsini kapsadığından, kanunlarında eskime, değişme ve revize olmamaktadır. Bu manada, nasıl insana:

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

“Ayetlerimizi onlara âfakta ve enfüste (kendi nefislerinde) göstereceğiz...” (10) buyruldu ise âleme de o nazarla bakmalıdır. Böylelikle bu çok yönlülüğü daha selim bir bakış açısı ile kavramak kolay olacaktır. İnsanın sadece vücut gözü olmadığı gibi yalnızca duyduğu, gördüğü ve hissettiği tek bir âlemi de yoktur. Bundan dolayıdır ki her şeye Newton'un ikinci hareket yasasındaki “F=m.a” formülünü, uygulamak geçerli olmayabilir ve bu tür konulara ilelebet bilimsel bir fonksiyon yahut deney sonuçlarıyla cevap vermek zorunlu değildir. Buradan, vahiyde murâd-ı ilâhiyi anlamaya çalışırken akıl ve bilimin verileri göz ardı edilmelidir sonucu asla çıkarılmamalıdır. Lakin vahyedilenin doğru-yanlılığı, isabetini yahut Kelâmullah olup olmadığını test etmek adına salt rasyonel akli ve determinizmi kullanmak da göz ardı edilemeyecek kadar yanlış bir usuldür.

Kaynakça

Ebüssuûd. İrşâdü'l-Akli's-Selîm ilâ mezâyê'l-Kur'âni'l-Kerîm. Beyrut: ts.

ez-Zerkeşî. el-Burhân fî ulûmi'l-Kur'ân. thk. Muhammed Ebu'l Fadl İbrahim Mısır: Dar'ül Hayat, 1972.

Demirci, M. Tefsir Usûlü. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Vakfı Yayınları, 2020.

Kur'ân Yolu. Erişim 2 Nisan 2021. <https://kuran.diyanet.gov.tr>

Nursî, S. Sözler. İstanbul: Sözler Neşriyat, 2005.

Yazır, E. M. H. Kur'an-ı Kerim ve Satır Arası Kelime Meali, Sad. A. Cevad Karaman. Konya: Kervan Yayınları, 2020.

Zemahşerî. el-Keşşâf I, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016.

10 el-Fussilet 41/53; Bu ayetin mealinde Elmalılı Hamdi Yazır'ın tercümesinden yararlanılmıştır. Bk. Elmalılı Hamdi Yazır, Kur'an-ı Kerim ve Satır Arası Kelime Meali, Sad. A. Cevad Karaman, (Konya: Kervan Yayınları, 2020).

Konuşma Becerisi

Speaking Skill

Tuncay UZUN

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi KKTC
Akademik Birimi
İslami İlimler fakültesi, Lisans Öğrencisi.
Lefkoşa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Ankara Social Sciences University KKTC
Academic Unit
Faculty of Islamic Sciences, Undergraduate
Student.
Nicosia, Turkish Republic of Northern Cyprus

Türü: Makale

ORCID: 0000-0002-9643-4123

tuncay.uzun@kktcstudent.asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 24 Mart 2021

Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Atıf/ Citation: Uzun, T. (2021). "Konuşma
Becerisi". *Genç Atebe Dergisi 1*, 16 - 19

Özet

Konuşma becerisi, temel beceri çeşitlerinden bir tanesidir. Bu beceriler; anlama becerileri ve anlatım becerileri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Anlama becerileri, okuma ve dinlemedir. Anlatım becerileri ise, konuşma ve yazma becerisidir. Bu çalışmamızda, konuşma becerisi ele alınmıştır. Bu çerçevede konuşma becerisini geliştirmek için neler yapılması gerektiği, konuşma becerisinin önemi ve iletişimdeki yeri, konuşma sırasında başvurulan yöntemler, konuşmanın etkili olması için yapılması gereken hususlara yer verilip okuyucunun bu hususlarda bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Temel Beceriler, Konuşma Becerisi, İletişim.

Abstract

Speaking skill is one of the foundation type of skills. These skills are divided into two parts as comprehension skill and expression skill. Comprehension skills are defined as reading and listening. Also expression skills are defined as speaking and writing skills. In this study, speaking skill is discussed. This study covers the topics such as what should be done to enhance speaking skill, the importance of speaking skill with its place in communication and the methods applied while speaking. Also the suggestions for the conversation to be effective are mentioned in the study. It is aimed to inform the reader about these issues.

Keywords: Foundation Skills, Speaking Skill, Contact.

1. Konuşma Becerisi

Konuşma, doğduğumuz günden beri çevremizdeki şahıslar aracılığıyla gelişen bir gereksinimdir. İnsan hayatında da çok önemli bir yere sahip olan konuşmanın geliştirilmesi için faaliyetler bulunmaktadır. Bu faaliyetler öğrenildiği andan itibaren doğru ve zamanında uygulandığı takdirde aktarmak istediğimiz olayı veya bilgiyi daha etkili bir biçimde aktarabilir, karşımızdaki insanın da daha iyi bir biçimde anlamasına vesile oluruz.

Konuşma becerisi, insanın kendini ifade edebilmesi için en çok kullandığı beceri çeşididir. Konuşma, insanların duygu ve düşüncelerini dil aracılığı ile karşısındaki insanlara sözlü bir şekilde aktarmasıdır. Konuşma becerisi birçok şekilde tanımlanmıştır. Bu tanımlardan bazıları şunlardır: (i) "Bir dilin kelimeleriyle düşünceyi sözlü olarak anlatma fiili" (TDK, 2011), (ii) "Fonemlerin toplumun ortak fonetik kabulleri doğrultusunda ana dilinin kodları eşliğinde sürekli yapılandırılması süreci" (Onan, 2011: 153) ve (iii) "Bir konunun zihinde tasarlandıktan sonra karşımızdakilere sözle iletilmesi işidir" (Sever, 2000: 19). Konuşmanın bu kadar çok tanımının yapılması, onun iletişimdeki önemini göstermektedir. Konuşma becerisini geliştirebilmek için önce insanın kendini geliştirmesi gerekmektedir. İnsan, kendini geliştiremediği sürece konuşma becerisini geliştirmede zorlanır. Bu, çok kitap okumayla da alakalıdır. Okuyan insan bilgili olur. Bilgili olduğumuz zaman da söz konusu olan konuşmada daha rahat ve emin konuşuruz. Ayrıca kitap okuduğumuz zaman kelime hazinemiz gelişir ve ifade etmek istediğimiz mevzuu daha rahat bir şekilde ifade edebiliriz.

Konuşmanın etkili olabilmesi için, konuşma sırasında birlikte düşünme, empati kurma ve tartışma gibi yöntemlere de başvurulmalıdır." (Özkırımı, 2002) Çünkü bir konu hakkında konuşurken, kendini karşısındaki insanın yerine koymalıdır. Bu şekilde yapıldığı zaman konuşma daha etkili olur. Diğer türlü karşısındaki insan konuşan kişi hakkında "Bu benim söylediklerime zıt ve aykırı konuşuyor" diyerek konuşmayı devam ettirmekte zorlanabilir. Konuşma, kişinin toplumla iletişim kurmasını sağlayan en önemli araçtır. Bu araç, bazen insanlar tarafından yapılan konuşma hatalarından dolayı iyi kullanılamamaktadır. Başlıca konuşma hataları şunlardır: Vurgu, tonlama, ritim, duraklama hataları yapma, mahalli söyleyişle konuşma, sesleri hatalı söyleme, yeterli kelime hazinesine sahip olmama, konuşma sırasında gereksiz sesler çıkarma, konuşma amacını belirleyememe ve konuşmayı belli bir strateji etrafında gerçekleştirilememedir (Melanlıoğlu, Türk Dili I, 42).

İyi bir iletişim kurabilmek için bu şekilde sıkça yapılan hataların giderilmesi çok önemlidir. İyi bir konuşma sesi, duygularımızı tam anlamıyla aktarmanın en önemli unsurudur. Nuri Çevik, iyi bir konuşma sesinin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır; "İşitilebilirlik, akıcılık, açıklık, hoşça giderlik, bükümlülük/esneklik." (Çevik, 2002: 17-18)

(i) İşitilebilirlik açısından, konuşan kişinin sesini karşı tarafa duyurabilmesi için sesin işitilmesi gerekmektedir. İşitilmeyen bir sesle iletişim kurulamaz. (ii) Akıcılık, konuşmanın hızıyla ilgilidir. Konuşmamızı hızlı bir şekilde gerçekleştirdiğimizde, karşımızdaki kişi bizi anlamakta zorlanır ve iletişim sağlıklı bir şekilde gerçekleşmez. Bu yüzden, karşımızdaki insanla hızlı bir şekilde değil de onun algılayabileceği bir şekilde konuşmalıyız. (iii) Açıklık, sözcüklerin belirgin olması ile ilgilidir. Sözcükleri, ağızımızda yuvarlayarak konuşursak yanlış anlaşılabilir ve iletişim sağlıklı olmayabilir. Yani sözlerimizi, belirgin bir şekilde karşımızdaki kişiye aktarmalıyız. (iv) Hoşça giderlik, bir konuşma ne kadar yukarıda sayılan özelliklere bağlı olarak yapılsa da bazen rahatsız edici olabilir. Bu yüzden seslerin tam hakkını vererek konuşmanın hoşça giderliği sağlanabilir. (v) Bükümlülük / Esneklik açısından ise, iletişimde sesimizi kullanırken sıradanlıktan kaçınmalıyız. Çünkü bir konuşma esnasında ses ne kadar sıradan olursa sıkıcılık da o kadar çok olur. İyi bir iletişim kurmak istiyorsak, sesimizi esnek olarak kullanmamız gerekmektedir.

“İyi konuşan bir insan, kendini tam ve doğru olarak ifade edebilir. Eğitim kurumlarındaki “Sözlü Anlatım” ve “Konuşma Eğitimi” derslerinin genel amacı; öğrencilere duygu, düşünce, gözlem, hayal ve isteklerini dil kurallarına uygun, doğru ve etkili biçimde anlatma becerisi kazandırmaktadır” (Babacan, 2016: 318). Bu yüzden, eğitim ve öğretimin en temeli konuşmadır. Çünkü insanlar arasındaki bilgi alışverişi, açıklamalar, anlatımlar en çok konuşma aracılığı ile yapılmaktadır. Konuşma, öğrenciye mantıklı bir şekilde düşünmeyi ve doğru bir şekilde anlatmayı öğretir.

İyi bir konuşmacı, doğru ve etkili bir şekilde konuşmak istiyorsa, bunun bazı şartları vardır. Bu şartlar şu şekilde sıralanmıştır; “İyi bir dinleyici olmak, bilgi birikimine sahip olmak, dili iyi kullanma becerisine ve yeter ölçüde söz dağarcığı zenginliğine sahip olmak, içten davranmak, söz sanatlarından yararlanmak ve nükteli konuşmak” (Babacan, 2016: 320-325). Bu şartları sağladığımız zaman, doğru ve etkili bir şekilde konuşarak anlatımımızı daha güzel bir şekilde gerçekleştirebiliriz. İyi bir dinleyici olursak iletişim de o kadar etkili olur. Bilgi birikimine sahip olursak, cevap vermek için zorlanmayız. Söz dağarcığımız ne kadar çok geliyorsa ifade etmek istediğimiz konuyu daha açık bir şekilde dile getiririz. Konuşmada içten yani samimi olmak, anlatacağımız mevzunun daha da iyi anlaşılmasına vesile olur. Konuşmamızda aşırıya kaçmamak şartıyla söz sanatlarından da yararlanmalıyız. Çünkü dinleyiciyi etkilemenin en güzel yollarından biri de söz sanatlarını kullanmaktır. Örneğin; bir şahsa, açıkça bir şey söylendiği zaman kırılabilir, bu yüzden konu üstü örtülü bir şekilde anlatılabilir. Bu anlatma biçimine söz sanatları içerisinde “kinaye” adı verilir.

Konuşmada sorunlu olan bazı tipolojiler vardır. Bunları şu şekilde ifade edebiliriz: (i) Geveze, konuşmaları ile toplum içinde kişilerin kendisinden uzaklaştığı, köşe-bucak kaçtığı tiptir. Çok konuşur ve söylediklerinde bir anlam yoktur. (ii) Tekrarcı, bilgisizlik veya alışkanlık nedeniyle daha önce aynı kişiye aynı olayı veya durumu anlattığı hâlde tekrar anlatmakta bir sakınca görmez. (iii) Bilgiç, her konuda, her şeyi biliyormuş gibi davranan, hatta her konuda kendisinden başka bir konuyu bilen olmayacağını iddia eden tiptir. (iv) Gafçı, bu yapıya sahip kişiye “pot kıran”, “çam deviren” de denilir. Bunlar, çoğu kez söz ve davranışlarıyla karşısındakini kırar. (v) Dedikoducu, orada bulunmayan biri aleyhinde konuşur, başkasına laf taşır (Babacan, 2016: 336-337).

Konuşmanın dışında, insan bazı yerlerde susmayı da bilmelidir. “Konuşma, bazen kendimize, çoğu kez de başkasına zarar verdiğinde bu kez susmak, bir erdem olarak karşımıza çıkar. “Bir şey biliyorsan konuş, âlim sansınlar; bir şey bilmiyorsan sus, adam sansınlar.” sözü bunu çok iyi anlatır. Bir atasözümüz de “Akıllı olan her şeyi fark eder, aptal ise fark ettiği her şey üzerine konuşur.” der. Susmanın erdemi konusunda, ünlü kişilerin sözleri şunlardır: “Cahil kimsenin yanında, kitap gibi sessiz ol!” (Mevlana) “İnsan, ne söylediğini bilmeli, fakat her bildiğini söylememelidir.” (Namık Kemal) “Konuşmak, ihtiyaç olabilir ama susmak, bir sanattır.” (Goethe) (Babacan, 2016: 339). Bunun için gerektiği yerde konuşup gerektiği yerde susmasını da bilmeliyiz. Bu, herkes için en iyi olanıdır.

Sonuç

Sonuç olarak, yüzyıllardan beri insanlar bir iletişim hâlinindedir. İletişim, kişilerin birbirlerini anlaması ve dinlemesi ile gerçekleşir. İyi bir iletişim kurabilmek için iyi bir konuşma yapabilmek gerekir. İyi bir konuşmada hatalar en aza indirilmeli ve sesler en iyi şekilde kullanılmalıdır. Ses tonumuz, seçtiğimiz sözcükler, yeri geldiğinde vurgularımız, en iyi biçimde ve dil kurallarına uygun olmalıdır. Bunun için, verilen eğitimlere baktığımızda konuşmanın hayatımızda büyük önem taşıdığını anlayabiliriz. Konuşma, hayatımızda ne kadar önem taşırsa taşırsın yeri geldiğinde susmayı da bilmeliyiz. Karşımızdakine ya da kendimize zarar verecek konuşmalardan kaçınıp susmayı seçmeliyiz. Önemli olan çok konuşmak değil; kurallarına göre, doğru ve yerinde konuşmaktır. Bu makaleden de anlayacağımız o ki; yerine göre konuşmak, yerine göre susmak bir erdemdir.

Kaynakça

Babacan, M. Yazılı ve Sözlü Anlatım (Kompozisyon Bilgileri). İstanbul: Akademik Kitaplar Yayınları, 2016.

Çevik, N. Konuşma Tekniği. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 2002.

Onan, B. Anlama Sürecinde Türkçenin Yapısal İşlevleri. Ankara: Nobel Yayıncılık, 2011.

Özkırımlı, A. Dil ve Anlatım. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2002.

Sever, S. Türkçe Öğretimi ve Tam öğrenme. Ankara: Anı Yayıncılık, 2000.

TDK. Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.

Modern Dünyada Bir Dinî Görünüm Olarak Sivil Din

Civil Religion as a Definition of Religion in the Modern World

Rumeysa KÜSKÜ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Felsefe ve Din Bilimleri ABD.
Yüksek Lisans Öğrencisi.
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara
Philosophy and Religious Sciences
Department, Post Graduate Student.
Ankara, Turkey

Türü: Makale

ORCID 0000-0001-9467-5380

rumeysa.kusku@student.asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 26 Mayıs 2021

Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Atıf/ Citation: Küskü, R. (2021). "Modern Dünyada Bir Dinî Görünüm Olarak Sivil Din". *Genç Atebe Dergisi* 1, 20 -25

Özet

Modernite, beraberinde getirdiği modernleşme ve sekülerleşme teziyle birlikte XVIII. ve XIX. yüzyıllarda dünya tarihinin en önemli konularından biri olmuştur. Bu bağlamda geleneksel din görüşleri eleştirilmiş ve alternatif söylemler ortaya atılmıştır. Bu söylemlere göre modern dünyada dinin etkisi kalmayacaktır. Fakat modernleşmenin bu tek taraflı tutumu uzun sürmemiş, XIX. ve XX. yüzyıllarda yaşanan bazı gelişmeler beraberinde post-modern teoriyi getirmiştir. Post-modern teori ana hatları daha çok modernizme getirdiği eleştiriler ile şekillenmiştir. Bu eleştirilerden modern dönemin klasik seküler tezi de payını almış ve böylece ortaya yeni paradigmlar çıkmıştır. Bu yeni paradigmların temel iddiası dinin modern dönemde çok daha etkili bir faktör olduğudur. Sekülerizm ve yeni paradigmlar arasındaki bu zıtlık bir de eklektik paradigmayı doğurmuş ve neticede modern dünyada din, temelde bu üç görüş içinde incelenmiştir. Bu incelemeler içinde değerli bir yer tutan ve ortaya atıldığı günden beri büyük ses getiren sivil din teorisi, eklektik paradigmanın sunduğu modern dünyada bir dini görünüm ifadesidir. Bizler bu çalışmamızda modernlik, sekülerlik ve post-modernlik kavramlarına genel bir bakış atacak ardından sivil din teorisini inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Sivil Din, Modernite, Modernleşme, Sekülerleşme.

Abstract

Modernity, with the modernization and secularization thesis it brings with it, has left its mark on the world history in the XVIIIth and XIXth centuries. With this perspective, views of traditional religious had been criticized and alternative discourses were put forward. According to these rhetoric, religion will not have any effect in the modern world. But this one-sided attitude of modernization had not lasted long and some developments in the XIXth and XXth centuries, brought the postmodernist theory with it. Fundamentals of post-modern theory had been shaped mostly by the criticisms which it brings to modernism. The classical secular thesis of the modern era has also had its share from these criticisms, and thus new paradigms have emerged. The main claim of these new paradigms is that religion has more important impact on the modern world. This contrast between secularism and new paradigms has also developed an eclectic paradigm, and consequently the modern world has studied religion mainly within these three views. Civil religion theory, which has a valuable place in these studies and has made a great impact since the day it was put forward, is an expression of religious appearance in the modern world presented by the eclectic paradigm. In this study, we will give an overview of the concepts of modernity, secularity, and post-modernity, and then examine the theory of civil religion.

Keywords: Civil Religion, Modernity, Modernization, Secularization.

Giriş

XVIII. ve XIX. yüzyılın hâkim söylemi olan ve köklerini evrimci yaklaşımdan alan modernleşme tezi temelde sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi gibi alanlarda başta Amerika olmak üzere sanayileşmiş Batı toplumlarında var olan kurum, yapı, değer ve sistemlere sahip olmak amacıyla yapılan tüm düzenlemelere verilen genel addir. (1) Modernleşme kuramlarının ana düşüncesi, tek tip ilerlemenin olduğu ve bu ilerlemenin dışında kalan toplumların geri kalmışlığı üzerinedir. Bu geri kalan toplumlar modernleşerek ilerlemek zorundadırlar. Gerçek manada modernleşen ve ilerleyen medeniyet Batı medeniyetidir. Bu bağlamda her toplum Batılılaşmak durumundadır.

Modernleşme kuramının en büyük iddialarından biri ise modernleşen her toplumun zorunlu olarak sekülerleşeceği iddiasıdır. Literatüre Max Weber tarafından kazandırılan sekülerleşme, özetle Weber tarafından "dünyevileşme" (2) olarak ifade edilmiştir. Daha sonraları birçok sosyal bilimci tarafından geliştirilen bu söyleme göre modernleşen ve rasyonelleşen dünyada din ortadan kalkacak ya da en azından etkisi azalacaktır. Sekülerleşme teorisinin en önemli noktalarından biri şüphesiz dinin sadece siyasi, kurumsal hayattan değil, bizzat kişilerin kendi bilinç düzleminde de uzaklaşacağı yönündeki iddiasıdır. Seküler insanın tabiatüstü ile herhangi bir bağının olamayacağı düşünülmektedir. İleri dönemlerde klasik sekülerleşme tezi olarak anılacak bu görüş zamanla değişime uğramış, karşıt görüşler tarafından eleştirilmeye başlanmıştır.

1960'lardan sonra hızlanan ve Sovyet Bloğu'nun parçalanması ile tek kutuplu dünyanın ortaya çıkmasına paralel bir şekilde ulaşım ve iletişim teknolojilerinin süratle yaygınlaşması, ulus devlet sınırlarının eski dönemlere nazaran daha az mühim hale gelmesi sonucu; bilim, sanat, siyaset, hukuk, iktisat, kültür ve din alanlarında dünyadaki tüm ülkelerin birbirlerine daha çok bağımlı olmaları ve ortak değer, tavır ve yaklaşımlar benimsenmeye zorlanmaları küreselleşmeyi meydana getirmiştir. (3) Böylece üst ve alt kültürler arasındaki ayırım bulanıklaşmış ve küreselleşme, bugün post-modern dediğimiz dönemin oluşmasına zemin teşkil etmiştir.

Post-modernizm, modernizm sonrası ya da ötesi taraftarlığı anlamına gelmekte ve modernizme -felsefe, bilim, sanat, mimari, şiir ve sosyal hayatın değişik alanlarında yöneltilen- içten bir eleştiri, alternatif geliştirme çabası olarak görülmektedir. Post-modern dönemin bir diğer dikkat çeken özelliği ise epistemolojik yaklaşımlarda görülen değişimdir. Bu noktada modernizmin özcü, indirgemeci ve temelci nazariyelerini reddeder. Post-modern dönemde, "hiçbir nazari sistem tümüyle tutarlı, totolojiden uzak, bütünsel açıklamalar sunamaz" görüşü geçerlilik kazanmıştır. (4)

Post-modern epistemolojik yaklaşım, klasik seküler teoriye de eleştirel bir bakış geliştirmiştir. Artık bu dönemde dinin tümüyle ortadan kalkacağı görüşü yıkılmış, modernitenin dine düşman olduğu tezi tenkit edilmeye başlanmıştır. (5)

Bu bağlamda klasik seküler teoriyi hala savunanlar olmakla beraber, sekülerleşmenin hiç gerçekleşmeyen bir süreç olduğunu düşünenler ya da bir sekülerleşmenin var olduğunu fakat etkisinin zannedilenden çok daha az olduğunu düşünenler ortaya çıkmıştır. Ancak araştırmacıların büyük çoğunluğu "bir sekülerleşme olduğunu, ama bunun iddia edildiği kadar etkin olmadığını" savunmuşlardır. (6)

1 Ali Coşkun, "Gelenek, Modernlik ve Postmodernlik Tartışmalarına Kavramsal, Tipolojik ve Karşılaştırmalı Yaklaşımlar", Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi 18 (2007), 23.

2 Hans Freyer, Sosyoloji Kuramları Tarihi, çev. Tahir Çağatay (Ankara: Doğu Batı Yayınlar, 2015), 184.

3 Coşkun, "Gelenek, Modernlik ve Postmodernlik", 24.

4 Coşkun, "Gelenek, Modernlik ve Postmodernlik", 25.

5 Ali Köse, "Modernleşme-Sekülerleşme İlişkisi Üzerine Yeni Paradigmalar", Liberal Düşünce Dergisi 24, (2001) 154.

6 Köse, "Modernleşme-Sekülerleşme", 154.

Bu görüşler çerçevesinde dönem dönem farklı dini görünüm teorileri ortaya atılmıştır. Bu teorilerden biri de sivil din teorisidir. Sivil din teorisi sekülerleşmeyi toptan inkâr eden bir yaklaşıma sahip olmamakla beraber modern dünyada dinî görünümün değiştiğini iddia eder. Bu bağlamda klasik seküler teori ve post-modern dönemde ortaya çıkan yeni paradigmlar arasında eklektik bir yerdedir.

1. Sivil Din

Sivil din belirtildiği üzere, modern dünyada dinî inancı ifade etmek üzere daha çok dinin işlevi ön plana çıkarılarak ortaya atılan bir dini görünüm tezidir. Bu tezin temel iddiası, “kurumsal dinler bakımından giderek sekülerleşen ileri sanayi toplumlarında kamusal dinlerin (devletin ya da sivil toplumun yüceltilmesi türünden), toplumun genel değerlerini belirlemek, toplumsal birlik sağlamak ve duyguların ifade edilmesini kolaylaştırmak gibi aynı işlevleri gördüğüdür.”⁽⁷⁾ Böylece dinin daha dar bir çerçevede yalnızca işlevinden ötürü toplumda bir karşılık bulduğu ve bu karşılığın toplumsal birlik adına önemli olduğu akademisyenlerce vurgulanmıştır. Bununla beraber bu genel tanımın çerçevesi içerisinde birtakım farklılıklar arz edecek tanımlamalar yapılmıştır.

Sivil din kavram olarak her ne kadar literatüre Robert N. Bellah tarafından kazandırılmış gibi gözükse de aslında kavram olarak ilk defa JJ. Rousseau (1712-1778) tarafından Toplum Sözleşmesi eserinde kullanılmıştır. Bununla beraber Durkheim, aynı ifadeyi hiç kullanmamış olsa da konudaki sosyolojik çözümlerinde Rousseau ile benzer görüşler serdetmiş⁽⁸⁾ ve böylece kendinden sonra bu görüşü benimseyen araştırmacılara kaynaklık etmiştir. Rousseau’ya göre sivil din, “Bir vatandaş olarak bireyin rolünü ve birey olarak mensubu bulunduğu toplumun zaman ve tarih içindeki yerini nihai varlığın ve anlam dünyasının şartlarıyla ilintilendiren inanç, ritüel ve semboller bütünüdür.”⁽⁹⁾ Durkheim’de ise sivil din, toplumların doğal süreç içerisinde verileceği bir boyutu ifade eder. Böylece dinî görünüm modern toplumda sivil din şeklini alacaktır. Bellah’a göre ise sivil din, “özelde de Amerikan sivil dini, kendi içlerinde farklı, bazen de birbirine zıt bakış açılarına ve menfaatlere sahip grupları, kurumları, cemaatleri, toplumun menfaati söz konusu olduğunda, farklılıklarını bir tarafa bırakıp ortak bir ülkü etrafında bütünleşmelerini sağlayabilen dinî-siyasi-kültürel bir olguya işaret eder.”⁽¹⁰⁾

1.1. JJ. Rousseau (1712-1778) ve Sivil Din

Rousseau’da sivil din oldukça ideolojik ve siyasi bir anlam kazanır. Bunun sebebi Rousseau’nun işlevsel olarak dinin bütünleştirici fonksiyonunu görmesidir denilebilir. Nitekim ona göre dinler toplumlarda bütünleştirici birer fonksiyona sahiptir. Bu bağlamda Rousseau’ya göre devletin onu bütünleştirecek ve bir arada tutacak bir dini inanışa sahip olması gerekir. Ancak bu noktada da Hıristiyanlık örneği üzerinden yola çıkan Rousseau, toplumda var olan problemlerin altında Hıristiyanlığın sebep olduğu otorite bölünmesinin yattığını ifade eder.⁽¹¹⁾ Ona göre devletin hiçbir otorite bölünmesine mahal vermeyecek bir dini olmalıdır. Bu noktada dinler üzerinden bir sınıflandırma yapar ve dinleri vatandaşlık dini, rahip dini ve insanlık dini olarak üçe ayırır. Vatandaşlık dini, devlete hizmet etmenin tanrıya hizmet etmek olduğu görüşünü benimseyen ve her ulusa özel olarak geçerliliği olan bir dindir.

7 Gordon Marshall, Sosyoloji Sözlüğü çev. Osman Akmhay, Derya Kömürcü (Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 1999), 661.

8 Kemal Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din (Ankara: Sentez Yayıncılık, 2014), 17.

9 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 58.

10 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 60.

11 Mesut Düzce, “Sivil Dinin Teorik Temelleri”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (2017), 4.

Ancak bu din, insanları aldattığı, onları çabuk kanan, kör inançlı kişiler haline soktuğu için kötüdür. İkinci olarak rahip dini vardır. Ancak bu din de insanların sadakatini böler. Çünkü bu dinde mevcut iki yasa, iki yönetici ve iki yurt vardır. Son olarak insanlık dini vardır. Burada kastedilen bozulmadan önceki saf Hıristiyanlıktır. Bu din kesinlikle güvenilir olmakla beraber insanları devlete bağlama özelliğine sahip değildir. Bu sebeple tüm bu dinlerin her biri içinde birtakım olumsuzluklar taşıması sebebiyle devletin bütünlüğünü sağlayacak ve vatandaşlık görevlerini kutsayacak dinler değildir.⁽¹²⁾

Rousseau'ya göre insan, mevcut tek bir otoriteye bağlı olmalıdır ve bu otorite de siyasi veya dinî bütün güçleri bünyesinde toplamalıdır. Devletin meşru olarak sabitlenebilmesi için politik açıdan din kaçınılmazdır. Din, bizatihi aşkın bir kavram ve ahlak kaynağı olması sebebiyle insanlara devletin otoritesini tanrının emri gibi telakki ederek vatandaşlık görevini ifa etmenin ahlaki zorunluluklar haline gelmesini sağlamaktadır. ⁽¹³⁾ Ona göre eğer toplumlar bu sürece kendileri evrilmezlerse, siyasi erk topluma bunu dayatmalıdır.

1.2. Durkheim (1858-1917) ve Sivil Din

Durkheim'in sivil dine yaklaşımı Rousseau'dan farklı olarak sosyolojik ve kültürelidir. Aralarındaki temel fark ifade edilecek olursa; Rousseau'ya göre sivil din siyasal iktidar tarafından topluma dayatılan ve devletin ulusal politikalar ve programların meşru bir aracı olarak kullanılmak üzere inşa ettiği ve bir toplum tasavvuruna gönderme yapmaktayken, Durkheim'a göre o, toplumsal değişime paralel olarak kültürel ve sivil bir formda kendini gösteren, kendiliğinden gelişen ve bizzat "sosyal hayatın ortaya çıkan bir özelliği" olarak ortaya çıkmaktadır. ⁽¹⁴⁾

Durkheim'e göre dinî olanın varlığı, sivil olanın mevcudiyetine bağlıdır ve insanlar bir grup oluşturmak üzere bir araya geldikleri sürece aralarında mutlaka bir tür olarak din ya da ortak inanç veya bunların fonksiyonel karşılığının olması gerekir. ⁽¹⁵⁾ Bu noktada Durkheim, işlevinden ötürü dinin toplumsal hayattan çekilmeyeceğini, modern toplumda şekil değiştirmek suretiyle de olsa varlığına devam edeceğini ifade eder. O, toplumun değişmesi ile dinin değişeceği görüşündedir. ⁽¹⁶⁾ Bu bağlamda modern toplumlarda da dinî görünüm, toplumsal değişmeye paralel olarak değişecektir. Sivil din konusu, Durkheimci perspektifte bu noktada önem kazanır. Sivil din, Rousseau'daki gibi topluma zorla dayatılacak bir şey değil, daha ziyade o, bireye doğru hareket eden kültürel ve sosyal bir güçtür. ⁽¹⁷⁾

1.3. Robert N. Bellah (1927-2013) ve Sivil Din

Bellah, Sivil din kavramını, 1967'de kaleme aldığı Civil Religion in America adlı makalesinde Amerika özelinde incelemiştir. En öz tabiri ile sivil din, Ballah'a göre "Amerikan Hayat Şeklinin Dini"dir. ⁽¹⁸⁾ Daha kapsamlı olarak baktığımızda Ballah'ta sivil din, "Her milletin hayatında bulunan ve kendisiyle kendi tarihsel tecrübesini, aşkın (diye telakki ettiği) bir hakikatin ışığında yorumladığı dini boyuta işaret eder." ⁽¹⁹⁾

Burada Bellah'ın Durkheimci sivil din yaklaşımından etkilendiğini ifade etmek gerekir. Nitekim o, yapmış olduğu tanım ile fonksiyonel ve her toplumda farklı formlarda da olsa bir çeşit sivil dinin varlığını zorunlu görmektedir. Amerikan sivil dini ise "evrensel ve aşkın dinî hakikatin Amerikan halkının tecrübesinde görüldüğü ve vahiy edildiği gibi otantik olarak idrak edilmesi" olarak anlaşılmalıdır. ⁽²⁰⁾

12 Jean-Jacques Rousseau, Toplum Sözleşmesi, çev. Vedat Günyol, (İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2020), 128-132.

13 Düzce, "Sivil Dinin Teorik Temelleri", 8.

14 Düzce, "Sivil Dinin Teorik Temelleri", 15.

15 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 36.

16 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 39.

17 Düzce, "Sivil Dinin Teorik Temelleri", 18.

18 Mustafa Derviş Dereli, Din Fenomenine Sosyolojik Yaklaşımlar –Peter L. Berger Örneği- (Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2012), 71.

19 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 58.

20 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 58.

Hem tarihsel arka plana bakıldığında hem de Bellah'ın tanımlamalarına bakıldığında sivil din ile kastedilen şeyin, geleneksel din algısından oldukça farklı olduğu ifade edilebilir. Nitekim sivil din, toplum bünyesinde var olan herhangi bir dini inkâr iddiasında da değildir. Bu yaklaşıma göre Amerika gibi çok kültürlü ve çok dinli toplumlarda sivil din, toplumsal bütünleşmenin ve devlete aidiyetin meşrulaşmasının bir kaynağı olarak karşımıza çıkar. Bu bağlamda sivil din bir üst başlık, şemsiye vazifesi görür. Böylece o, toplumdaki herhangi bir dinî anlayış ile çatışmaya girmeksizin kendini kabul ettirme eğiliminde olur. Devlet meşruluğunu bu din ile sağlamakta, böylece vatandaşlık görevleri kutsallık kazanmaktadır. Sivil din, toplumun menfaati söz konusu olduğunda tüm farklılıkları bir kenara bırakıp ortak bir ülkü etrafında toplumsal bütünleşmeyi sağlayan dinî-siyasi-kültürel bir olguyu ifade eder. (21) O, her ne kadar geleneksel din yapısından farklı gözükse de onun da kendine ait ritüelleri, ibadethaneleri ve özel günleri bulunmaktadır. Bu bağlamda Amerikan başkanlarının kabul seremonileri birer dinî ritüel olarak algılanabilir. Nitekim Bellah, çalışmasında George Washington'dan başlayarak Amerikan başkanların konuşmalarını inceler.

Yaptığı incelemeler neticesinde Bellah, hemen hemen her Amerikan başkanının konuşmasında -farklı anlayışlara sahip olsalar bile- dinî motiflerin olduğunu ifade eder. Söz konusu konuşmalarda Amerika anlatışı her defasında mistik bir çerçeveye oturtularak nesilden nesile aktarılır. Bu konuşmalardan bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- D. D. Eisenhower: "Derinden hissedilmeyen dinî bir inanç üzerine bina edilmedikçe hükümetimizin hiçbir anlamı yoktur ve bu dinî inancın ne olduğu umurumda değil."
- Oğul Bush'a babasından tavsiye alıp almadığı sorulduğunda: "Benim kendisine yalvardığım daha yüce bir baba var." cevabını verir.
- B. Franklin ise deist olduğu halde bir çeşit tanrıya inandığını ve her daim dinî prensiplere sahip olduğunu, insanlara hizmetin tanrıya hizmet olduğunu, ahiretin, cezanın ve mükâfatın var olduğunu kabul eder.
- George Washington, Tanrıyı görünmeyen bir el olarak tanımlamış ve hiçbir millete nasip olmayacak şekilde Amerikan milletinin işleriyle uğraşmakta olduğuna dikkat çekmiştir. (22)

Tüm bu değerlendirmeler ışığında David Apter Amerikan sivil dininin ideolojisinin dört önerme üzerine inşa edilmiş olduğunu ifade etmiştir: (i) Tanrı vardır, (ii) Tanrının iradesi demokratik süreçlerle bilinebilir; bu nedenle (iii) Demokratik Amerika, tarih içinde Tanrı'nın birincil ajanı/aktörü olagelmiştir ve (iv) Amerikalılar için kimliklerinin temel kaynağı Amerikan toplumdur/milletidir. (23)

Sivil dinin kendine has ritüel, özel gün ve ibadethanelerinin olduğundan bahsetmiştik. Öyle görünüyor ki Amerikan Sivil Dini'nde başkanlar birer peygamber, tanrı herhangi bir din ile sınırlanmayan kültürel bir sembol, millî gün ve haftalar aslında birer dini gün ve hafta, mitingler ve benzeri siyasi organizasyonlar birer ritüeldir. Bununla birlikte bu tür faaliyetlerin yapılabildiği ulus sınırları içindeki yerler de birer ibadethane işlevi görmektedir.

21 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 60.

22 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 61, 66, 67.

23 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 67.

Sonuç

Sivil din, modern dönemde ortaya çıkan, geleneksel görünümü değişmiş ve toplumların görünmeyen dini olarak ifade edilebilir. Ancak sivil dinin bir din olup olmadığı konusu tartışmalıdır. Bu din, dinin birçok gerekliliğini yerine getiriyor ve modern dönemde kabul gören birçok sosyolojik tanımına uyuyor gözükse de geleneksel din algısının oldukça dışındadır. Tanrısı muğlaktır, toplumsal bütünleşmeyi sağlayan bir unsur koşulsuz -dini değer taşıyan taşımasını- kabul etme eğilimindedir ve dahası Amerikan tarihsel yapısı içinde anlam bulması hasebiyle diğer toplumlarda geçerliliği meselesi şaibelidir. (24) Tüm bu açılardan bakıldığında sivil dinin bir din olmadığı, ancak ve ancak dinleri çerçeveleyen ve toplumu ortak değerler kümesinde toplamayı hedefleyen bir ideoloji olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Ataman, K. Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din. Ankara: Sentez Yayıncılık, 2014.
- Coşkun, A. "Gelenek, Modernlik ve Postmodernlik Tartışmalarına Kavramsal, Tipolojik ve Karşılaştırmalı Yaklaşımlar". Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi 18 (2007), 17-33.
- Dereli, M. D. Din Fenomenine Sosyolojik Yaklaşımlar –Peter L. Berger Örneği- Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Düzce, M. "Sivil Dinin Teorik Temelleri". Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 35 (2020), 283- 306.
- Freyer, H, Sosyoloji Kuramları Tarihi. Çev. Tahir Çağatay. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2015.
- Gordon M. Sosyoloji Sözlüğü. Çev. Osman Akmhay, Derya Kömürcü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 1999.
- Köse, A. "Modernleşme-Sekülerleşme İlişkisi Üzerine Yeni Paradigmalar". Liberal Düşünce Dergisi 24 (2001), 150-165.
- Rousseau, J. J. Toplum Sözleşmesi. Çev. Vedat Günyol. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2020.

24 Ataman, Ulus Olmanın Kutsal Temeli: Sivil Din, 99-102.

Çeviri Sanatının Esasları. İsmail Durmuş. Akdem Yayınları, 2018, 206 s. ISBN: 9786052385500

Seval Büşra ATEŞ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi, Lisans Öğrencisi
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara
Faculty of Islamic Sciences, Undergraduate
Ankara, Turkey

Türü: Kitap Değerlendirmesi

ORCID: 0000-0002-5190-7652

sevalbusra.ates@student.asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 14 Nisan 2021
Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Atıf/ Citation: Ateş, S. B. (2021). "Çeviri Sanatının Esasları. İsmail Durmuş. Akdem Yayınları, 2018, 206 s. ISBN: 9786052385500". *Genç Atebe Dergisi* 1, 26 - 33

Özet

Bu kitapta genel olarak çeviribilim, özel olarak da Arapça-Türkçe çeviri ile ilgili temel meseleler ele alınmış, bu alandaki eksiklikler zikredilip çeşitli çözüm önerileri sunulmuştur. Yazar, nitelikli bir çevirinin sahip olması gereken temel unsurları ortaya koymuş ve çevirmenin bu unsurlar üzerinden çeviri işlemini gerçekleştirirken nasıl bir metot izleyeceğini açıklamıştır. Kaliteli bir çevirinin ortaya çıkmasında çevirmenin rolüne dikkat çeken yazar, çevirmende bulunması gereken nitelikleri de detaylı bir şekilde ele almıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, Arapça-Türkçe Çeviri, Çevirinin Esasları, Çevirmen, Çeviride Problemler.

Abstract

In this book, basic issues related to translation studies in general and Arabic-Turkish translation in particular are discussed, deficiencies in this field are mentioned and various solutions are offered. The author revealed the basic elements that a qualified translation should have and explained what method the translator will follow while performing the translation process through these elements. Drawing attention to the role of the translator in the creation of a quality translation, the author also discussed in detail the qualities that a translator should have.

Keywords: Science of Translation, Arabic-Turkish Translation, Principles of Translation, Translator, Problems in Translation.

İsmail Durmuş, incelemesini yaptığımız “Çeviri Sanatının Esasları” adlı eserinde, dünyanın tanık olduğu medenî ve kültürel kıpırdanmalar ile içinde bulunduğu insanî hareket ve değişimler neticesinde çeviriye olan ihtiyacın giderek arttığını, buna bağlı olarak çeviribilime ve çevirmenin yeterliliğine verilen önemin de arttığını, neticede çeviri sanatına dair belli başlı kriterlerin ortaya konulmasına odaklanıldığını ifade etmiştir. Durmuş, Çeviri Sanatının Esasları’nda genel olarak çeviribilim, özel olarak da Arapça-Türkçe çeviri ile ilgili temel meseleleri ele almış, bu alandaki eksiklikleri zikredip çeşitli çözüm önerileri sunmuştur. Bu açıdan kitabın, çeviri sanatının esaslarını ortaya koymaya yönelik ihtiyacın karşılanmasında önemli bir niteliğe sahip olduğu kanaatindeyiz.

Kitap, “Çeviri Sanatının Esasları” ve “Çeviri İşlemi” olmak üzere iki ana bölümden ve bu bölümler kendi içerisinde pek çok başlıktan oluşmaktadır. Yazarın çoğu kez ana başlıkta ele alınan meseleyi gruplandırarak alt başlıklarda açıklaması konuyu daha anlaşılır kılmıştır. Müellifin başlıklarda yer alan terimlerin İngilizce karşılıklarına da yer vermesi işaret edilen terimin okuyucunun zihninde netleşmesini sağlayan bir diğer önemli unsurdur. Kitap genel olarak anlaşılır bir dile sahip olmakla birlikte pek çok yazım hatası içermektedir. Metinde yer alan kelimelerin, metnin bazı yerlerinde doğru, bazı yerlerinde ise yanlış yazılmasının basımdan kaynaklanan bir hata olduğu kanaatindeyiz. Yazım yanlışları genel olarak manayı değiştirici bir etkiye sahip olmamakla birlikte kitabın akıcı bir üsluba sahip olmasını kısmen engellemiştir. Kitap, hem çeviriyle uzmanlık alanı olarak ilgilenen hem de kapsamlı bilgisi olmayan fakat çeviri hakkında bilgi edinmek isteyen herkese hitap etmesi açısından geniş bir muhatap kitlesine sahiptir.

Yazar ön sözde, çevirinin farklı dillere sahip milletler arasında ortak bir iletişim dili oluşturarak etkileşimi sağlaması yönüyle önemli bir konumda yer aldığını, günümüzde özellikle ekonomi, siyaset, kültür, turizm, diplomasi gibi alanlarda uluslararası ilişkilerin giderek artmasının çeviriye olan ihtiyacı da arttırdığını, buna bağlı olarak dünya genelindeki üniversitelerde mütercim-tercümanlık bölümlerinin sayısının hızla arttığını ifade etmiştir. Kısaca çeviribilimin tarihsel gelişimine değinen yazar, ön sözü kitapta ele aldığı temel meseleleri zikrederek sonlandırmıştır.

Birinci bölümün “Kavram ve Tanımlar” adlı ilk başlığında yazar, Türkçede “tercüme” şeklinde yaygınlık kazanmış kelimenin aslının ve doğru kullanımının “terceme” olduğunu belirtmiş, bu kelimenin Arap dilindeki temel anlamlarını, çeşitli dillerdeki karşılıklarını ve etimolojik ilgilerini incelemiştir. Müellif bu bölümde temelde benzer, fakat birtakım nüanslarla birbirinden ayrılan pek çok çeviri tanımı zikretmiştir.

“Çevirinin Önemi ve Amacı” adlı ikinci başlıkta yazar, çevirinin çeşitli yönlerine değinerek gerek farklı uluslar gerekse ortak dünya uygarlığı açısından önemini açıklamıştır. Çevirinin farklı dil ve kültürlerle sahip milletler arasında iletişimi sağlamasının yanında çeşitli kültürlerin taşıyıcısı olması yönüyle de hem ulusların kültür düzeylerinin hem de ortak insanlık medeniyetinin gelişimine imkan verdiğini ifade etmiştir. Durmuş’un çeviriye dair önemli çıkarımlarından biri, çeviriye farklı ulusların kültür düzeylerini ortaya koyucu bir nitelik yüklemesidir. Ona göre, bir ulusun dilinden başka dillere yapılan çeviriler fazla, bunun aksine farklı dillerden o dile yapılan çeviriler az ise bu, o ulusun farklı uluslara kültür ihraç eden dolayısıyla belli bir kültürel gelişmişliğe ulaşmış bir ulus olduğunu göstermektedir. Bunun aksine, bir ulusun kendi diline yapılan çeviriler fazla ise bu da o ulusun kültür kabul eden bir ulus olduğunu göstermektedir.

“Çeviri Türleri” adlı üçüncü başlıkta müellif, çeviri türlerini “Araplarda Çeviri Türleri” ve “Çağdaş Çeviri Türleri” olmak üzere iki alt başlıkta incelemiştir. “Araplarda Çeviri Türleri” başlığı altında “literal/harfî çeviri” ve “anlam çevirisi”ni zikreden müellif, çeviri türlerini belirleyen sınıflandırmaların dayandığı esasların çoğunun Araplar tarafından ortaya konulduğunu fakat insafli pek az araştırmacı haricinde çoğu araştırmacının,

Arapların çeviri türlerinin ortaya konulmasına öncülük eden bu çalışmalarından bahsetmediklerini ifade etmiştir. “Çağdaş Çeviri Türleri” başlığında yazar çeviri türlerini; “anlatım yöntemine göre”, “metnin üslubuna göre (ilmî üslup-edebî üslup)”, “metnin tamamen veya kısmen çevrilmesine göre” gibi çeşitli kategoriler altında incelemiştir.

“Tercüman Sınıfları” başlığı altında tercümanları çeşitli kategoriler altında zikreden Durmuş, “Çeviri Tarihi” adlı bir sonraki başlık altında çevirinin tarihsel gelişimini ele almıştır. Yazar, “Cahız ve Çeviri” alt başlığında Cahız’ın çeviribilime katkılarını ayrıca zikretmiştir. Kitâbü’l-Hayevân adlı eserinde çeviri ile ilgili teorilerini modern Batı teorilerinden çok daha önce ortaya koyan ve çeviriden bir bilim olarak ilk söz edenin Cahız olduğunu belirten yazar, ilk çeviri teorisyeni olmasına rağmen çeviri teorisyenlerinin çoğunun çeviriyi çeşitli yönleriyle inceleyen modern Batı teorilerinden söz ederken Cahız’ı görmediklerini ya da görmezden geldiklerini dile getirmiştir.

“Çeviri Kuramları” başlığı altında müellif, çeviri kuramlarını; dilbilimleri öncesi çeviri kuramları, dilbilimleri sürecinde çeviri kuramları ve dilbilimlerinden sonra çeviri kuramları olmak üzere üç kategoride incelemiş ve akabinde modern çeviri kuramlarını zikretmiştir.

Birinci bölümün “Çeviri Zorlukları” adlı yedinci başlığında Durmuş, iyi bir çevirmenin sahip olması gereken temel nitelikleri Cahız’ın ortaya koyduğu esaslar üzerinden belirlemiştir. Buna göre, bir çevirmenin nitelikli bir çeviri yapabilmesi için kaynak ve erek (hedef) dilleri ve her ikisiyle de anlatımı tam bilmesinin yanı sıra çevirisini yaptığı metnin içeriğini oluşturan ilim/fen dalına da hakim olması gerekir. Yazar, çeviri sanatının karşılaştığı sorunların ilkinin çevirinin; nitelikli bir iş çıkarmaya ehil olmayan, çeviriyi belli esaslara sahip ilmî bir disiplin olarak değil, sözlük yardımıyla eş anlamlılar değiştirmekten ibaret gören bir çevirmenin eline düşmesi olduğunu ifade etmiştir. Çevirmenin; asıl metinde yer alan lafızların manalarını anlayamaması, çeviri metinde asıl metnin üslubuna denk bir üslup kullanmaması, her iki dile tam anlamıyla vakıf olamaması, asıl metinde yer alan kelimenin taşıdığı kültürel bağlamı erek metinde karşılayan kelimeyi bulamaması gibi unsurlar yazarın çeviri zorlukları arasında zikrettiği unsurlardan bazılarıdır. Müellif çeviri zorluklarını; luğavi (dilsel) zorluklar, terkip zorlukları, siyak (bağlam) zorlukları, üslup zorlukları, kültürel zorluklar gibi çeşitli gruplar altında inceleyerek bu başlığı sonlandırmıştır.

Yazarın “Çeviride Aynılık ve Denklik (Tetâbuk ve Tekâfü’ü)” başlığı altında ele aldığı hususlar, özellikle uzmanlık alanı olarak çeviriyle ilgilenenlere çeviri metni ortaya koyarken gözetilmesi gereken temel amaç hususunda yol göstermektedir. Yazara göre çevirmenin görevi, asıl metin ile çeviri metin arasında tam uyumu (tetâbuk) sağlamak değildir, böylesine bir uyumu sağlamak imkânsızdır. Çünkü tam uyum (tetâbuk) asıl metnin; gramer, anlam, biçem (üslup), lafızların sayısı, metnin kalıbı gibi niteliklerine tamamıyla uymayı gerektirir. Çevirmeni böyle bir işe zorlamayı zulüm olarak nitelendiren müellif, esasında tam uyumu elde etmeye çalışırken anlam ve bağlamdan uzaklaşabileceğine dikkat çekmiştir. Bu, çevirinin temel gayesine de aykırıdır. Çevirinin amacı farklı diller ve kültürler arasında iletişimi ve etkileşimi sağlamaktır, tam uyum sağlayabilmek adına erek dile sahip alıcının anlayamayacağı bir çeviri metin ortaya koymak değildir. Yazara göre çevirmenin görevi, asıl metin ile çeviri metin arasında denkliği (tekâfü’ü) sağlamaktır.

Denklik, asıl metinde hedeflenen etkiyi sağlamak amacıyla metnin erek dil kullanılmak suretiyle yeniden inşa edilmesidir. Böylelikle çeviriden beklenen “iki farklı dil arasında iletişimi sağlama” hedefi gerçekleşmiş olacaktır. Durmuş, asıl metin ile çeviri metin arasında denklik sağlamanın tam uyum sağlamaktan daha kolay olduğunu savunanları eleştirmiştir. Ona göre tam uyum zaten imkânsızdır, buna karşılık denklik ise çevirmenin asıl metinden kastedilen manayı ve hedeflenen etkiyi erek dilde de sağlayacak şekilde metni yeniden ortaya koymasına dayanmaktadır.

Bu ise çevirmenin; asıl metin üzerinde derinleşmesini, kastedilen manaları, mecazları ve zımnî ifadeleri çözmesini ve tüm bunları erek dilin yapısına uygun olacak şekilde yeniden inşa etmesini gerektirir.

Yazar, dillerin kendine has dilsel ve kültürel unsurlara sahip olmasının çeviriye olan etkilerinden de söz etmiştir. Dillerin yapılarında bulunan dil ve kültür farklılıkları bazı anlam ve terkiplerin çevirisini zorlaştırmaktadır. Fakat Durmuş, bazılarının aksini iddia ettiği gibi bu anlam ve terkipleri barındıran metinlerin çevirisinin imkânsız olmadığını ifade etmiştir. Yazara göre, açıklamalı ve yorumlamalı çeviri teknikleri kullanmak suretiyle bu metinleri çevirmek mümkündür. Esasında diller arasında birbirinden tamamıyla farklı unsurlara nadiren rastlanıldığına dikkat çeken yazar, bunun sebebinin evrensel beşerî kültür bir diğer deyişle kültürler arasında ortak bölenlerin mevcudiyeti olduğunu ifade etmiştir.

Çevirmenin çeviri yaparken karşılaştığı zorluklardan birinin de asıl metinde yer alan kapalı ifadeler olduğunu belirten Durmuş, "Kapalı İfadelerin Çevirisi" başlığı altında bu konuyu ele almıştır. Lafız karışıklığı türlerini ve kapalılık çeşitlerini zikretmiş, kapalılığa sebep olan unsurları açıklamıştır. Lafızların konulduğu anlamları dışında veya dil ehlinin bilmediği manalarda kullanılması, maruf olmayan terimlerin kullanılması, telaffuz, imlâ ve noktalama işaretlerinde hatalar yapılması yazarın zikrettiği kapalılık sebeplerinden bazılarıdır. Kapalı ifadelerin çözümlenmesi çevirmenin hâlihazırdaki işlerine yeni bir iş daha ekler. Çevirmenin kapalı ifadeleri çözmesi için asıl metin üzerinde yoğunlaşması, bağlamdan da yola çıkarak bu ifadeleri çözmesi gerekir. Yazar bu hususta önemli bir noktaya dikkat çekmiştir: Her ne kadar çevirmenin kapalı ifadeleri çözmesi sağlıklı bir çeviri ortaya koyabilmesi için gerekli olsa da çevirmen işi ileri boyutlara taşıyarak kapalı ifadeleri çözmek adına asıl metnin müellifinin üslubunu basitleştirme gibi bir hataya düşmemelidir. Çünkü çevirmenin görevi metni kolaylaştırmak değil, asıl müellifin metni için seçtiği üsluba sadık kalarak ve bu üslubu erek dilde de yansıtmayı hedefleyerek bir çeviri metin ortaya koymaktır. Dolayısıyla Durmuş, kapalı ifadeleri çözmenin erek dildeki okuyucuya yönelik bir kolaylaştırma işlemi değil, çevirmenin çevirisini ortaya koyarken kendisi için yaptığı bir çözümlenme işlemi olduğunu ifade etmiştir.

Çevirmenin sağlıklı bir çeviri metin ortaya koyabilmesi için dilbilimsel konulara da hakim olması gerekir. Müellif, birinci bölümün son başlıklarını bu ihtiyaca cevap verecek nitelikte hazırlamış; delalet, siyak (bağlam), anlam, eşdizimlilik, eşanlamlılık, cinas (sesteşlik), ıstılahî tabirler, mesel (atasözü) ve mustalahât (terimler) konularını ele alarak çeşitli örneklerle açıklamıştır.

Durmuş, birinci bölümün "Terimlerin (Mustalahât) Çevirisi" adlı son başlığında önemli bir probleme dikkat çekmiştir. Çevirmen, uzmanlık terimleri içeren metinleri çevirirken terimlerin Arapça karşılıklarını bulmakta sorun yaşamaktadır. Bunun sebebinin bilimsel terimlere denk Arapça terimler ortaya koymada geç kalınmış olmasıyla ilişkili olduğunu belirten yazar, çevirmenin çevirisini yaptığı metinde yer alan modern bir terime Arapçada denk terim bulamadığında üç seçenikle karşı karşıya kaldığını ifade etmiştir.

Çevirmen; ya bu terimin Arapça karşılığı bulunana kadar bekleyecek ya çevirisini yapmadan yabancı dildeki terimi aynen alacak ya da kendisi o yabancı terime denk Arapça bir terim üretecektir. Fakat yazarın da belirttiği gibi, bir çevirmenin her iki dili mükemmel derecede iyi bilmesi kaynak dilde bulunan yabancı terime erek dilde karşılık gelecek yeni bir terim üretmesi için yeterli değildir. Çünkü yeni bir terim ortaya koymak aynı zamanda terimin ait olduğu bilim dalında da uzmanlaşmış olmayı gerektirir. Dolayısıyla bu, çevirmen için büyük bir sorumluluk anlamına gelmektedir.

Yazarın terimlerin çevirisi meselesinde karşılaşılan problemler arasında zikrettiği bir diğer sorun da bazen bir tek yabancı terime ait pek çok Arapça terim üretilmiş olması, dolayısıyla terim birliği sağlanamamasıdır. Çevirmen, bir tek yabancı terime karşılık üretilmiş pek çok Arapça terimle karşılaştığında işi zorlaşmaktadır. Yazara göre bu; çevirmenler, terminologlar, uzmanlar ve dil kurumları arasında iletişimin, dayanışma ve düzenleme birliğinin bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Terim belirleme ve Arapçalaştırmada kullanılan metotların birden fazla olması, terim belirlemekle görevli cihetlerin değişik olması gibi unsurlar, yazarın terim birliğine engel olabilecek hususlar arasında zikrettiği diğer sebeplerdir. Durmuş, Arap ülkelerinde terim birliğini sağlama yolunda önemli adımlar atılmış olmakla birlikte sorunu tamamıyla çözecek bir çözüme henüz ulaşamadığını ifade etmiştir.

Yazara göre, terimlerin çevirisinde Arap dilinde mevcut olan tüm bu problemler Arapların bilim ve kültürde geri kalmışlığından kaynaklanmaktadır. Terimler ilk olarak üretildiği medeniyetin dilinde var olur. Daha sonra diğer medeniyetler çeviri yoluyla bu yeni terimi kendi dillerine alır. Durmuş, Arap medeniyetinin altın çağlarında Arapların, Arap dili ve terimleri ile bilim ve kültür ürettiklerine, bugün ise öz Arap terimlerin sadece dil ve din bilimleriyle sınırlı kaldığına dikkat çekmiştir. Dolayısıyla Araplar, bilim ve kültürde ilerleyerek yeni terimler ortaya koyan medeniyetlerin dillerinden Arapçaya terim çevirisi yapmaya mecbur kalmışlardır; fakat yukarıda zikrettiğimiz çeşitli sebeplerden ötürü terimlerin çevirisinde de birçok problem ortaya çıkmıştır. Yazar tüm bunlar neticesinde, terimlerin çevirisinde karşılaşılan bu problemlerin çözümünün ve öz Arapça terimler ortaya koymanın tek yolunun Arapların bilim ve kültürde ilerlemeleri olduğu sonucuna ulaşmıştır. Arapların bilim ve kültürde ilerlemelerine bağlı olarak terimler Arap dilinde üretilen dolayısıyla yabancı terimlerin Arapçaya çevrilmesi gibi bir işleme gerek kalmayacaktır.

Yazar, kitabın “Çeviri İşlemi” adlı ikinci bölümünde çeviri yaparken nasıl bir yöntem izleneceğini açıklamış ve çevirmenin dikkat etmesi gereken hususları zikretmiştir. İkinci bölümün “Çeviri İşlemi” adlı birinci başlığını, çeviri işleminin aşamalarına geçmeden önce çeviri hakkında genel bilgiler verdiği kısa bir giriş mahiyetinde ele almıştır. Çeviri işlemini resme, çevirmeni ise ressamla benzeten yazar, çevirmenin rolünün tıpkı ressam gibi olmasına karşılık kendi özgün fikir ve düşüncelerini çeviri metne yansıtamamasıyla ressamdan ayrıldığını ifade etmiştir. Yazara göre, çeviri ne kadar objektif olursa ve çevirmen kendini çeviri metinde ne kadar gizleyebilirse ortaya çıkan çeviri de o derece başarılı olacaktır. Dolayısıyla çevirmen asıl metnin müellifini taklit etmeli, onun üslubunu benimsemeli ve müellifin okuyucusunda hedeflediği etkinin aynısını çeviri metni okuyan erek dildeki alıcıda da oluşturmayı amaçlamalıdır.

“I. Çeviriden Önce Yapılması Gerekenler” adlı ikinci başlıkta Durmuş, çevirmenin çevirisine başlamadan önce iki aşamadan oluşan hazırlık sürecini tamamlaması gerektiğini ifade etmiştir. İlk aşama “Tesis (Temel Atma) Aşaması”dır. Yazarın, “inşâ edilecek yapının temeli” olarak nitelendirdiği bu aşamada çevirmen, kendisini çeviriye hazır hale getirir: İki dilin kural ve kültürlerine, çevirisini yapacağı metnin alan bilgisine, terim ve kavramlarına hâkim olur. İkinci aşama “Bina (İnşa/Kurgu) Aşaması”dır. Bu aşamada ise çevirmen, çevirisini yapacağı yazılı/sözlü metni bütüncül olarak okur/dinler. Bu okumanın çok yönlü olması gerektiğine dikkat çeken Durmuş, çevirmenin metnin kültürel arka planını da görmeye çalışması, şayet bu konuda metinde bilgi yetersizliği mevcutsa kendisinin bu eksikliği tamamlaması gerektiğini ifade etmiştir. Çevirmen bu aşamada metin sahibi hakkında da araştırmalar yapmalı; üslubunu, fıkri ve zati özelliklerini tanımaya çalışmalıdır. Yazar bu aşamanın, birinci aşamanın tekrarı değil ikmali olduğuna dikkat çekmiş ve tüm bunların metni doğru anlamak için gerekli olduğunu ifade etmiştir.

Yazar, bu okumanın nasıl olması gerektiğini “Okuma ve Çeviri” alt başlığında detaylıca açıklamıştır. Buna göre çevirmen, çevirisini yapacağı metni okurken şahsî düşünce ve fikirlerini bir kenara bırakmalı, metne asıl müellifin gözüyle bakarak onun kastettiği manaları, erek dildeki okuyucuya aktarabilmek amacıyla anlamaya çalışmalıdır. Durmuş, çevirmenin metni umumî bir okuyucu gibi okumasının yeterli olmayacağını ifade etmiş, onun metnin alıcısı olmasının yanında aktarıcısı olması gibi bir görevi de olduğuna dikkat çekmiştir. Çevirmenin metni doğru aktarması öncelikle kendisinin doğru anlamasına bağlıdır. Bu sebeple yazar, çevirmenin metni defalarca okuması, analiz etmesi, kelimeleri metnin bağlamı içinde değerlendirmesi ve müellifin kastettiği açık-gizli manaları onun gözünden bakarak anlamaya çalışması gibi hususların, doğru bir okuma için elzem olduğuna vurgu yapmış ve tüm bu nitelikleri kapsayıcı dört aşamalı bir okuma yöntemi ortaya koymuştur. “Genel okuma” olarak adlandırdığı birinci aşamada çevirmen, metni umumî bir okuyucu gibi okur. “Zatî okuma”da kişisel bilgi, kültür, dil ve idrak deneyimlerini de işin içine katarak daha bilinçli bir okuma gerçekleştirir. “Derin okuma” ise çevirmenin, asıl metnin müellifinin alıcısına aktarmayı hedeflediği anlam, içerik ve etkiyi sorgulayarak gerçekleştirdiği uzun soluklu bir okumadır. Son ve en önemli aşama “çözümlemeli eleştirel okuma”dır. Çevirmen bu aşamaya geldiğinde mutlak bir okumadan oldukça uzaktır; metnin üslubunu, terkip ve mazmunlarını, yazarın/konuşanın psikolojik boyutunu çözümlene üzerine odaklanır.

“II. Çevirinin Başlaması (Metin, Çeviri, Çevirmen)” başlığı altında yazar, çevirinin oluşturulduğu aşamayı ve bu aşamada çevirmenin dikkat etmesi gereken hususları ele almıştır. Metin üzerinde yazarın hazırlık aşamasında belirttiği esaslar üzerinden nitelikli bir okuma gerçekleştiren çevirmen, metinle ilgili üç kavramaya ulaşacaktır. Bunlardan ilki “anlamın kavranması”dır. Çevirmen metinden iki düzeyde anlam elde edebilir. Kullanılan kavram ve cümlelerden bağlam yardımıyla doğrudan elde edilen anlam açık anlamdır. Metin sahibinin/sözcünün satırları/sözleri arasında gizli olan, doğrudan fark edilemeyen, fikir yürütülerek kavranılabilecek anlam ise kapalı/gizli anlamdır. Çevirmenin metinde bulunan kelime, bölüm, alt bölüm ve paragrafların metinle ilişkili olarak görevlerini kavraması ise metinle ilgili ikinci kavrama olan “görevi kavrama”dır.

Yazarın zikrettiği, metinle ilişkili en kapsamlı kavrama ise “içeriği kavrama”dır. Çevirmenin metni oluşturan her unsurun görev ve anlamını kavramasıdır. Metnin ana fikir ve ferî fikirlerinin, düşüncelerin anlatımında kullanılan tasvir öğeleri ile metnin yansıttığı duyguların ve yazarın/sözcünün dillendirdiği ruhi etkilenimin tespit edilmesi müellifin zikrettiği bazı içerik kavranımlarıdır.

Bu kavramalar neticesinde çevireceği metni bütünüyle tanıyan çevirmen, metni erek dile çevirme aşamasına geçecektir. Bu noktada Durmuş, önceki bölümlerde de ifade ettiği gibi çevirmenin sağlıklı bir çeviri metin ortaya koyabilmesinin, asıl metni bilinçli okuma ve müellifinin kastettiği açık ve gizli anlamları, metnin esas ve boyutlarını doğru çözümlenebilme kabiliyetiyle ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Yazar bu bölümde metin kavramı ve türleri, metinlerin tasnifi, üslup türleri gibi konulara da değinmiştir. Yazarın bu konuları ele almasının sebebi, bu meseleleri bilmenin çevirmene sanatının materyalini tanıma ve kavramada yardımcı olacağı kanaatinde olmasıdır. Yazar böylece çevirmenin çeşitli metinleri ayırt etmesini ve onlara vakıf olmasını hedeflemiştir. Durmuş, aynı şekilde birinci bölümün son başlıklarını delalet, siyak (bağlam), anlam, eşdizimlilik, eşanlamlılık, cinas (sesteşlik), ıstılahî tabirler, mesel (atasözü) gibi dilbilimsel konulara ayırmış, çeşitli örneklerle bunları açıklamıştır. Kitap bu yönüyle çevirmenin materyallerini tanımasına, eksik olduğu konuları fark edip tamamlamasına ve kendisini geliştirmesine imkân vermektedir.

Müellifin üslubu ile kişiliği arasında yakın bir ilişki vardır. Durmuş, “Üslup-Kişilik İlgisi” başlığı altında bu konuyu ele almış, müellifin metninde kullandığı üslubun duygu, düşünce ve inançlarını yansıttığını, kişiliği hakkında bilgi verdiğini ifade etmiştir. Yazar, müellifin üslubunun büyük ölçüde ilim, irfan ve kültür seviyesinden etkilendiğini kabul etmekle beraber bu hususta en büyük belirleyicinin kişiye Allah Teâlâ tarafından ihsan edilmiş bir üslup kabiliyeti olduğu görüşündedir. Yazara göre üslup, kişinin sadece kendi gayretiyle elde ettiği ve geliştirdiği bir kazanım değildir; şayet kişide Allah tarafından verilmiş bir üslup yeteneği, söz söyleme becerisi yoksa ilim ve kültür seviyesinin üslubu üzerinde belirleyici bir etkisi olmayacaktır. Yazar bu hususta, şiir yazma kabiliyeti olmayan fakat şiire dair kapsamlı bilgi ve kültüre sahip kişinin durumunu örnek göstermiştir. Bu kişinin şiire dair ilmî birikimi, şiir yazabilmek için yeterli değildir.

Durmuş, “III. Çeviriden Sonra” başlığı altında çeviri işleminin son aşaması olan kontrol revizyon aşamasını ele almıştır. Yazara göre kontrol işleminin amacı, kaynak ve erek metinler arasında üslup ve düzenleme birliğinin sağlandığından, asıl ve ferî fikirlerin çeviri metninde yansıtıldığından, metnin yazım hatası içermediğinden ve çeviri işleminin gerektirdiği tüm niteliklerin sağlandığından emin olmaktır.

Çevirmenin; çeviriyi oluşturma aşamasında içinde bulunduğu psikolojik durum, çeşitli zamanlarda yaşadığı odaklanma sorunu, kaynak metnin bir kısmından hoşlanmaması veya o kısmı çevirirken zorlanması, yaptığı çevirinin sıhhati hususunda yaşadığı tedirginlik ve stres gibi etkenlerin, çeviri metne yansımaları kuvvetle muhtemeldir. Çevirmen kontrol aşamasında bunları göz önünde bulundurarak oluşturduğu metni tekrar gözden geçirir, gerekli gördüğü yerlerde düzeltmeler yapar ve çeviriyi teslim etmeye hazır hale getirir. Durmuş, bu aşamaya dair çevirmene önemli bir uyarıda bulunmuştur. Çevirmen kontrol işlemi sırasında sıkıldığında ve yorulduğunda, çevirisinin çeşitli çevrelerde sürekli değerlendirileceğini ve eleştirileceğini hatırlamalı ve henüz metni teslim etmemişken gerekli tüm düzeltmeleri yapmalıdır. Yazar, kontrol işleminin önemine birçok kez vurgu yapmakla beraber çevirinin asıl metinle uyum sağladığından emin olma adına çeviri metni tekrar asıl metne çevirip karşılaştırma yapmayı (ters çeviri) aşırılık olarak nitelendirmiştir.

Yazar, “Çeviri Eğitimi” başlığı altında çeviri eğitiminin tarihsel süreç içerisinde yaşadığı değişimden ve bu değişimin çeviri eğitiminin niteliğine olan etkilerinden bahsetmiştir. Geçen yüzyılın yetmişli yıllarına kadar çeviri eğitiminin, üniversitede dil eğitimi aldıktan sonra yüksek araştırma alanı olarak devam edilen bir şube olduğunu, son dönemlerde ise üniversitelerde verilmeye başlandığını belirten yazar, bu durumun akademik kurumlardaki öğrencilerin dil seviyesini yükselttiğini ifade etmiştir. Fakat Durmuş, bu kurumlarda verilen eğitimi, çevirinin teorik boyutunu incelemesi ve öğrencinin asıl ihtiyaç duyduğu uygulama sahasına çok az yer vermesi yönüyle eleştirmiştir. Çünkü çeviri; teorik bilgiyi aşan, esas itibarıyla uygulama sahasında hayat bulan bir fendir. Bu nedenle Durmuş, çeviri eğitimi verilen kurumlarda, öğrenciyi nitelikli bir çevirmen haline getirecek ve onun gelecekteki mesleğini şimdiden taklit ederek kendisini geliştirmesine imkân tanıyacak uygulama derslerine ağırlık verilmesi gerektiği kanaatindedir. Çeviri eğitiminin niteliğini artırıcı bu ve benzeri düzenlemeler yapılmadığı takdirde günümüzde giderek artan nitelikli çevirmen ihtiyacına cevap verilemeyecektir. Durmuş, çeviri eğitimi ve öğretimi yapan kurumlarda bu ihtiyacın karşılanması ve nitelikli çevirmenler yetiştirilmesi amacına yönelik, içerisinde “çeviri bilimleri”, “dil bilimleri”, “kendilerinde çeviri yapılacak uzmanlık bilimleri” ve “çeviri teknolojileri” olmak üzere dört grup dersin olduğu bir programın okutulması önerisini sunmuştur.

Yazar bu bölümde, dünyanın içinde bulunduğu insanî hareket ve değişimler neticesinde çeviriye olan ihtiyacın giderek arttığını, buna bağlı olarak nitelikli çeviri ve çevirmene duyulan ihtiyacın da arttığını ve çeviriye dair belli başlı kriterlerin ortaya konulması düşüncesinin doğduğunu ifade etmiştir. Çalışmanın başında da ifade ettiğimiz gibi “Çeviri Sanatının Esasları” genel olarak çeviribilim, özel olarak da Arapça-Türkçe çeviri ile ilgili temel meseleleri ihtiva etmesi ve nitelikli bir çevirinin sahip olması gereken temel unsurları ortaya koyması yönüyle bu ihtiyaca cevap veren çalışmalardan biridir.

Yazar kitabın ikinci bölümünde “Çeviri Sanatında Mesleki Beceriler”, “Çeviride Emanet Hıyanet Meselesi”, “Çeviri Teknikleri” gibi başlıklara da yer vererek özellikle meslekî anlamda çeviriyle ilgilenenleri bu hususlarda bilgilendirmiştir.

İkinci bölümün ve kitabın “Çeviri Sanatında Nasıl Başarılı Olursun?” adlı son başlığında yazar, çevirmenin mesleğinde başarılı olabilmesi için riayet etmesi gereken esasları açıklamış ve tavsiyelerini dile getirmiştir. Yazar bunu yaparken akademik bir üslup yerine “sen” dili içeren samimi bir üslubu tercih etmiş; bu yaklaşımı okuyucuda, yazarın nasihatlerini karşısına oturarak dinliyormuş hissini uyandırmıştır. Durmuş, çevirmenin kendisine ilk olarak “Ben kimim?” ve “Ne istiyorum?” sorularını yöneltmesi gerektiğini ifade etmiştir. Çünkü iyi bir çevirmen olmaya aday kişi öncelikle kendini tanımalı, akabinde kendisi ile çeviri sanatı arasındaki ilişkinin çerçevesini çizmelidir. Bunu yaparken çevirmen kendisine “Güçlü ve zayıf olduğum yönlerim nedir, zayıf yönlerimi nasıl düzeltebilirim?”, “Çeviri sahasında çalışanlar arasında benim yerim nedir?”, “Çeviriyle ilgilenmemdeki temel gaye nedir?”, “Bu alana dair yakın ve uzak hedeflerim nedir?” gibi sorular sormalı ve verdiği cevaplarda dürüst olmalıdır.

Herhangi bir işte başarının temel şartının o işi sevmek olduğunu dile getiren yazar, çevirmene mesleğini severek icra etmesinin yanı sıra çevirisini yaptığı metni, yazarını ve yazarın düşüncelerini de sevmesini öğütlemiştir. Aksi takdirde almış olduğu çeviri işi, çevirmenin omzunda bir yük haline gelecek ve bir an önce o işten kurtulmak isteyecek, bu da çevirinin kalitesini olumsuz yönde etkileyecektir.

Fakat belirtmeliyiz ki çevirmen, çevirisini yaptığı metni, yazarını veya düşüncelerini sevmese bile bu durumu çeviri metne yansıtılmamalıdır. Çünkü çeviriden beklenen şey çevirmenin, metin ve yazarı hakkındaki şahsî düşünceleri değil, metnin içeriğinin ve yazarın düşüncelerinin erek dile doğru aktarılmasıdır.

Durmuş; çevirmene, sadece bildiği ve çevirmeyi istediği işleri alması, yeni bir çeviri işi alırken metni ve çeviri için verilen süreyi gözden geçirip yapabileceğine inandığı takdirde çeviriyi kabul etmesi, çeviri yaparken sözlüğe başvurmadan çalışmayı maharet olarak saymadan kaliteli bir çeviri ortaya koyabilmesi için sözlükler de dâhil olmak üzere kendisine yardımcı olabilecek tüm kaynaklara müracaat etmesi gibi tavsiyelerde bulunarak kitabını sonlandırmıştır.

Sonuç itibarıyla değerlendirdiğimizde *Çeviri Sanatının Esasları*’nın, iyi bir çevirinin ve çevirmenin sahip olması gereken nitelikleri ortaya koyması ve çevirmene, gerek çeviri öncesinde gerek çeviri esnasında ve sonrasında yol gösterici bir içerik sunması yönüyle hem uzmanlık alanı olarak çeviriyle ilgilenen hem de çeviri hakkında bilgi edinmek isteyen herkesin istifade edebileceği bir kitap olduğunu söyleyebiliriz. Yazarın; genel olarak çeviribilim, özel olarak da Arapça-Türkçe çeviri sahasında karşılaşılan çeşitli problemleri zikrederek çözüm önerileri sunması, eserin alana sağladığı önemli katkılar arasındadır.

İslam ile Yaşamak İslam ile Yaşlanmak

Live with Islam Old with Islam

Büşra Nur İNCE

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi
Lisans Öğrencisi.
Ankara, Türkiye
Social Sciences University of Ankara
Faculty of Islamic Sciences,
Undergraduate.
Ankara, Turkey

Türü: Deneme

busranur.ince@student.asbu.edu.tr

Geliş Tarihi: 07 Nisan 2021

Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Hiçbir şeyin anlamsız yaratılmadığı cihanda, kuşkusuz yaratılmışların en üstünü insanın başıboş bırakılacağını sanması elem vericidir. İnsan; doğar, yaşar ve son olarak kavuşur. Yaşam evresinin ebedi olduğuna inandırır kendini. Aldığı yaşların çetelesini tutar, büyük günü ipe çeker. Peki ya İslam'la yaşlanmak nasıldır?

İslam fitratı üzerine doğan insan, İslam'la yücelmeyi düstur edindiğinde her kapıda ağlar, son kapıda gülümser. Ruhunun gıdasını dinin maneviyatından karşıladığında ise kalbi tatmin olur. Mamefih elinin değdiği, gözünün gördüğü tüm mahlûkatı tevazuyla selamlar. Emsal bir karakter yaşatmak için başına gelenleri başmisafiri eder. İnsan, İslam'la bir anlam kazanır. Nitekim günlerinin hatta yıllarının sadece yaş almaktan ibaret olmadığını bilir ve buna göre bir yaşam sürer. Duruşunda, oturuşunda ve yürüyüşünde İslam'ı anlatır. Güneş ona farklı doğar, tan yeri ağarmadan akan soğuk su onun şifasıdır.

Huzuru büyüklükte değil aksine boyun eğmekte bulmuştur. Allah'tan hem korkar hem de ona sığınır. İslam tam da bu değil midir? Selamete ulaşmak için her zaman bir umut aynı zamanda yeis vardır. Kalbini Allah ile dolduran kul, korkusunun yanı sıra sevgisiyle iman eder. Sevince her zorluğun aslında içinde kolaylığını barındırdığını kavrar. Aşılacak her imtihanın anahtarını "sabır" beller. Dünya hayatının bir kelebeğin kanat çırpışları kadar hızlı ve sayılı olduğunu hiçbir zaman aklından çıkarmaz. Günler bir nehir gibi bazen durgun bazen hırçın akarken o, akıntıda sürüklenmez, nehrin dilini bilir ve onunla anladığı dilden konuşur. İslam üzere bir hayata niyet ettiğinde kapalı kapılar bulur önünde, yol boyunca sırtında sıkıntılarla dolu olur küfesi...

Genç Atebe Dergisi Haziran 2021 Sayı 1

Hayır! Sadece baktığımızdan ibaret değildir gördüğümüz. Her sıkıntıda muhakkak bir kolaylık verilmiştir. Allah kulunu hiçbir zaman yalnız bırakmamıştır. Önemli olan, zahirde yaşananları imtihan bilmek, asla pes etmemektir. Sıkıntılar insanı pişirir. Bu sıkıntıların her şeyi yoktan var eden yüce Yaradan'dan geldiğini bilmek ise insanın kalbine müthiş bir ferahlık verir. Çünkü insan bilir ki Allah'ın gücünün üzerinde hiçbir güç yoktur. O, "ol" der ve olur. Rab kullarına muhakkak yeter.

Ömrünün boş cefalarla bitmeyeceğini bildiğinden imtihan dünyasında sebatkâr olur. Gerçek mutluluğun bu dünyadaki ezbere bildiğimiz, aslında içi boş mutluluk olmadığını bilir ve mutluluğun kulu olmaz. Sınandığında isyan değil, teşekkür etmeyi bilir. Nefsine köle değil, efendi olmayı başarır. Ebedi hayatında sefa bulmak amacıyla her zaman çalışır. Çalışıp çabaladığında hem bu dünyada hem ebedi hayatta kazançlı olur. Kerîm olan Allah'ın ikramlarından biri tam da budur.

Her varlık için en değerli, en yüksek varlık kendi varlığıdır. Bu bilince sahip olan bir insan öncelikle kendisine, daha sonra ise kendisi için değerli olan her varlığa saygıyla yaklaşır. Özünü ve karşısındaki varlığı incitmemek için sürekli tefekkür halindedir. Düşünmeden hareket etmez, hatta düşünmeden konuşmaz. Bunların hepsi İslam'ın insana kattığı değerlerdir. İslamiyet, insanlığa ve her şahsa ayrı ayrı değer verir.

İslam'ın en ufak değerini hayatında sahtelikten uzak, tüm gerçekliğiyle yaşayabilen insanoğlu yaşlanmadan da olgunluğa ve gerçekliğe ulaşmış olur. İslam ile yaş almak işte bu kadar güzel ve huzur vericidir.

Sümeyye DAYAN

Firat Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İslam Hukuku Temel Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi
Elazığ, Türkiye
Firat University
Institute of Social Sciences
Department of Islamic Law
Master's Student
Elazığ, Turkey

Türü: Şiir

201212119@firat.edu.tr

Geliş Tarihi: 13 Nisan 2021
Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

Milâdî(?)

Miladına inemedim düğümlü sözlerin.

Hangi yöne haykırsam yankı bulur, zanlarıma esir düşen sancı?

Küllerinden arınmış zaman,

Bir soluğa sığdırmış geçişini

Vakitli oturacak kıyamet sofrasına, yankılarım,

Besbelli.

Saliha AKBAŞ

Kırıkkale Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Bölümü
Lisans Öğrencisi
Kırıkkale, Türkiye
Kırıkkale University
Faculty of Education Sciences
Guidance and Psychological Counseling
Undergraduate Student
Kırıkkale, Türkiye

Türü: Şiir

170809036@kku.edu.tr

Geliş Tarihi: 07 Nisan 2021

Yayın Tarihi: 21 Haziran 2021

BAHÇE

Hani bekliyordun!
Hiç gelmeyecekmiş gibi oturduğun bahçe
Ses verecek mi?
Sorma böyle incecik akan içimde,
Gözlediğim ne?
Artık biliyorsun
Et kemiği niye sarar,
Kabuk bağlamazsa yara, kanar da kanar
Yüzünü göğe döndün ve yanıldın
İsteyecek ne var daha!

Oysa;
Yer yutar da sindiremez
Belki öğütür ama tüketemez
Özünde özüne dönen acı
Rahmet ister göğe varmaya
Sen bir anne istersin dönmek için
Dönmek ve dönüşmek için
Kabul edilmiş isme
Anlarsa sıyrılr tenin
Susuz bürünür mü toprak cisme?
Sen deyince bahçe yeniden kurulur
Dallarda nefes ve meyve sunulur
Ellerin uzanmadan gözlerin kalır
Çünkü feda edilen gömleğin
Çekildikçe içine çeker kokusu
Sahipsiz kalan köleyi elbet bir zalim alır.
Yalnız elleri görünür onun
Tutulacaksa da ışığa gölgesinden tutunur.
İslanmaktan korkar dönmeyi bilmediğinden
En çok zalim yorulur.
Düşünmeli öyleyse sensiz olmuyor mu?
Bu mevcudat yeterince ait değil mi?
Açılırsa bahçe kapısı
Ezelde verilen hükme

GENÇ ATEBE AKADEMİK DÜŞÜNCE KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ YAYIN İLKELERİ

1. *Genç ATEBE* Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi, ulusal ve uluslararası düzeyde bilimsel niteliklere sahip çalışmalar yayınlamak için İslami ilimler ve sosyal bilimler alanlarına genç kalemlerin birikimlerini sunmayı amaçlamaktadır.
2. *Genç ATEBE* Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi yılda iki kez (21 Haziran ve 21 Aralık) yayımlanan bir dergidir. Haziran sayısı için son makale gönderim tarihi, 1 Mayıs; Aralık sayısı için son gönderim tarihi 1 Kasım olarak belirlenmiştir. Belirtilen tarihlerden sonra gönderilen çalışmalar, bir sonraki sayı için değerlendirmeye alınır. Dergiye gönderilen yazıların yayınlanıp yayınlanmayacağı konusunda son gönderim tarihinden itibaren en geç iki ay içerisinde karar verilir ve çalışma sahibi bilgilendirilir.
3. *Genç ATEBE* Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi yayın dili Türkçe'dir. Ayrıca Arapça, İngilizce ve diğer dillerde çalışmalar da yayınlanır.
4. Dergide yayınlanacak makaleler, öncelikle kendi alanlarına uygun araştırma yöntemleri kullanılarak hazırlanmış akademik çalışmalar olmalıdır. Ayrıca bilimsel alana katkı niteliğindeki çeviriler, kitap ve sempozyum tanıtım, eleştiri ve değerlendirmeleri de kabul edilir. Çeviri eserlerin yayınlanması için eseri yayınlayan kurumdan izin belgesinin ibrazı mecburidir.
5. Dergiye gönderilen çalışmalar, başka yerde yayınlanmış ya da yayınlanmak üzere gönderilmiş olmamalıdır. Bu durumdan kaynaklanacak sorunlarla ilişkili hukuki sorumluluk, yazara aittir.
6. Tebliğden üretilen makalelerin işleme alınabilmesi için yazarın "Çalışmam, yayınlanmamıştır veya yayınlanmayacaktır." şeklinde ıslak imzalı taahhütname doldurarak sisteme yüklemesi gereklidir. Dublication/Tekrar Yayın/Bilimsel Yanıltma /Çoklu Yayın, suçtur. TÜBİTAK Yayın Etik Kurulu'na göre duplikasyon, aynı araştırma sonuçlarını birden fazla dergiye yayım için göndermek veya yayınlamaktır. Bir makale önceden değerlendirilmiş ve yayınlanmışsa bunun dışındaki yayınlar duplikasyon sayılır.
7. Bir sayıda aynı yazara ait (telif veya çeviri) en fazla bir çalışma yayınlanabilir.
8. Yayınlanan makaleler için yazara telif ücreti ödenmez.
9. Yazardan makale başvuru ücreti alınmaz.
10. Yazardan yayım ücreti alınmaz.
11. Yayınlanan çalışma, daha önce sunulan bir tebliğ ise veya yazı tezden üretilmişse çalışmada bu durum mutlaka belirtilmelidir.
12. Yayınlanmak üzere kabul edilen yazıların bütün yayın hakları Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'ne aittir.

Genç Atebe Dergisi Haziran 2021 Sayı 1

13. Burada belirtilmeyen hususlarda karar yetkisi, *Genç ATEBE Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi* Yayın Kurulu'na aittir.

14. Üniversiteler Yayın Yönetmeliğinin 6. Maddesi uyarınca yazıların, dil, üslup ve içerik yönünden ilmî ve hukukî her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir. Açıklanan görüşler, *Genç ATEBE Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi* Yayın Kurulunu herhangi bir şekilde bağlamaz.

15. *Genç ATEBE Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi*'nde yayımlanması kabul edilen yazıların telif hakkı Dergi Editörlüğü'ne devredilmiş sayılır.

16. *Genç ATEBE Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi*'nde yayınlanan makaleler intihal tespit programlarıyla taranmaktadır.

GENÇ ATEBE AKADEMİK DÜŞÜNCE KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ YAZIM KURALLARI

Genç ATEBE Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi, 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde yılda 2 sayı olarak dini ilimlerde ve sosyal bilimler alanında yayımlanan ulusal akademik, kültür ve sanat dergisidir.

1. Genç ATEBE Akademik Düşünce, Kültür ve Sanat Dergisi, İsnad Atıf Sistemi'ni (İSNAD-Metiniçi ve İSNAD-Dipnotlu) kullanmaktadır. Bilim dalında, dipnotlu veya metiniçi sistemden hangisi yaygın kullanılıyor ise o tercih edilebilir.
2. Başvuru esnasında 120-150 kelimelik Türkçe öz, İngilizce abstract ve en az 5'er adet Türkçe ve İngilizce anahtar kavram yazılmalıdır.
3. Gönderilen metinde ilk sayfada yazarın ismi ve kurum bilgileri İSNAD Atıf Sistemi'ne uygun olarak yazılmalıdır.

Bk. <https://www.isnadsistemi.org/guide/akademik-yazim/3-yazar-ve-kurum-bilgisinin-yazimi/>

Örnek:

Maşite Sebahat Nur ERCAN

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, 1. Sınıf Öğrencisi

Ankara, Türkiye

Social Sciences University of Ankara, Faculty of Islamic Sciences, 1st grade student

Ankara, Turkey

masitesebahatnur.ercan@student.asbu.edu.tr

Microsoft Office Word Programı Mizanpaj Ölçüleri

4. Metin: Dergide yayımlanması için hazırlanan yazılar Microsoft Office Word programında yazılmalıdır.
5. Sayfa Boyutu: A4 ebatlarında olmalıdır.
6. Yazı stili: Metinler "Times New Roman" yazı stilinde, "12 punto" ve "Tek" satır aralıklı olarak yazılmalıdır.

Genç Atebe Dergisi Haziran 2021 Sayı 1

7. Kenar Boşlukları: Üstten 3,5 cm., alttan 3,5 cm., soldan 1,75 cm, sağdan 1,75 cm. ve cilt payı 0 cm.; paragraf aralıkları ön 6 nk olarak ayarlanmalıdır. Dipnotlar ise aynı formatta, "10 punto"; "tek" satır aralıklı ve ilk satır "asılı- 0.5 cm." olarak ayarlanmalıdır.

8. Latin dillerinde Cambria; Arapçada Traditional Arabic; Farsçada Traditional Arabic yazı stili kullanılmalıdır.

Başlıklar

9. Makalenin başında Türkçe ve İngilizce başlık bulunmalıdır. Başlıklar mümkün olduğunca kısa ve konuyu yansıtacak şekilde olmalıdır. Başlıklar, "1. 2. 3.; 1.1., 1.2.; 1.2.1." şeklinde rakam ve sonrasında nokta kullanılarak otomatik olarak oluşturulmalıdır. Birinci derece başlıklarda yer alan tüm kelimeler aşağıda örnekleri sunulduğu gibi ilk harfleri büyük ve koyu yazılmalıdır:

Örnek Makale Başlıkları:

Giriş

1. Kelâmın Önemi

2. Kelâmın Meşrûiyeti

Sonuç

Kaynakça

